ИНҖИЛ

ЛУКАНЫҢ ХОШ ХАБАРЫ

1–НҖИ БАП

1 Гадырлы Теофилус, арамызда йүзе чыкан вакаларың
тарыхыны көп адамлар башдан өз гөзлери билен гөренле-
рің ве Сөзүң хызматчысы боланларың бизе айдышы ялы
эдип язмага гиришдилер. 2 Муңа гөрә мен-де тә башындан
хеммесини үнс билен барлашдырып, 3 сениң өзүңе өвре-
диленлериң догрудыгыны билмегиң үчин, 4 әхлисини бол-
шы ялы, бирин-бирин саңа язмаклыгы маслахат билдим.

Яхяның догулҗагы өңүнден айдыляр

5 Яхуда патышасы Хиродесиң заманында Абия бөлү-
минден Зекеря атлы бир руханы барды. Онуң аялы хем
Харуның неслинден болуп, ады Элизабетди. 6 Буларың ики-
си-де Худайың өңүнде догры болуп, Реббиң бүтин буйрук
хем табшырыкларыны кемсиз берҗай эдердилер. 7 Оларың
перзенди ёкды, чүнки Элизабет өнелгесизди. Оларың ики-
си-де эййәм гаррылык яшына етипдилер. 8 Бир гүн Зекеря
өз бөлүминиң нобатында Худайың хузурында руханылык
хызматыны берҗай эдип йөркә, 9 руханылык адаты боюнча,
бухур якмак үчин Реббиң ыбадатханасына гирмек онуң би-
җесине дүшди. 10 Әхли җемагат бухур якылян сагатда да-
шарда дога эдип дурды. 11 Реббиң бухурданың сагында
дуран бир перишдеси Зекеря гөрүнди. 12 Зекеря оны гө-
ренде, горкуп алҗырады. 13 Эмма перишде оңа шейле дий-
ди: «Эй Зекеря, горкма, чүнки доғаң кабул болды. Аялың

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

Элизабет саңа бир огул дограр, онуң адына Яхя дакарсың.
14 Сен шатланарсың, бегенерсиң, онуң догулмагына көп
адамлар шатланар. 15 Чүнки ол Реббиң назарында улы бо-
лар, шерап, ичги ичмез. Ол хениз энесиниң гөвресиндекә,
Мукаддес Рух билен долар. 16 Ысрайыл огулларының кө-
пүсини өз Худайлары Реббе тарап өврер. 17 Ол аталарың
йүреклерини огуллара, гүнәлилери догрулара тарап өвүрмек
ве Реббе тайяр халк тайынламак үчин, Реббиң хузурында
Ылясың рухы ве гудраты билен гезер». 18 Зекеря перишдә:
«Мен муны нәхили билейин? Чүнки мен бир гарры адам,
аялым-да гаррылык яшына етен» дийди. 19 Перишде оңа
шейле җогап берди: «Мен Худайың хузурында дурян Җеб-
райыл. Мен сениң билен геплешмек, саңа бу хош хабары
говшурмак үчин иберилдим. 20 Ине, дилиң тутулып, бу
затлар болянча, гепләп билмерсиң. Чүнки сен мениң бел-
ленен вагтда ерине етҗек сөзлериме ынанмадың». 21 Шол
вагт халк Зекеря гарашярды, онуң ыбадатханада эглененине
геңиргенйәрдилер. 22 Зекеря дашары чыканда, олар билен
геплешип билмеди. Халк онуң ыбадатханада гөрнүш гөре-
нини билди. Чүнки Зекеря олара үм билен ышарат эдип,
лал галды. 23 Ол хызмат гүнлери доланда, өйүне гайтды.
24-25 Шу гүнлерден соң, онуң аялы Элизабет гөврели болды.
Ол бәш айлап гөзден-илден чекилип: «Адамлар арасындакы
утанҗымы айырҗак болуп, Реб шу гүнлер маңа назарыны
салды, мени шейле этди» диййәрди.

Исаның догулҗагы өңүнден айдыляр

26 Элизабетиң гөврелилигиниң алтынҗы айында Җеб-
райыл перишде Худай тарапындан Җелиләниң Насыра ат-
лы шәхерине, 27 Давудың неслинден Юсуп атлы адамың
адаглысы болан бир чыкмадык гызың янына иберилди. Бу
гызың ады Меръемди. 28 Перишде онуң янына гелип: «Са-
лам, эй, мерхемете сезевар болан! Реб сениң билендир,
сен аяллар арасында мүбәрексиң!» дийди. 29 Меръем бу
сөзлере гаты алҗырап, «Бу нәхили салам?» дийип ичини

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

геплетди. 30 Перишде оңа шейле дийди: «Горкма, Меръем,
сен Худайдан мерхемет тапдың. 31 Ине, сен гөврели болуп,
бир огул доградсың. Онуң адына Иса дакарсың. 32 Ол улы
болар, Оңа хеммелерден бейик Худайың Оглы дийлер. Реб
Худай Оңа атасы Давудың тагтыны берер. 33 Ол Якубың
өйүне эбеди патышалык эдер, патышалыгының соңы бол-
маз». 34 Меръем перишдә: «Бу нәхили болар? Мен хениз
дурмуша чыкамок» дийди. 35 Перишде оңа шейле җогап
берди: «Мукаддес Рух сениң үстүңе инер, хеммелерден Бе-
йигиң гудраты сениң үстүңе көлеге салар. Шонуң үчин хем
догулҗага Мукаддесе Худайың Оглы дийлер. 36 Ине, сениң
гарындашың Элизабетиң хем гаррылыгында гөвресинде
огланы бар. Өнелгесиз дийилйәниң эййәм алтынҗы айы.
37 Чүнки Худайың янында болмаҗак зат ёкдур». 38 Меръем:
«Ине, мен Реббиң гырнагы. Маңа сениң айдышың ялы
болсун» дийди. Перишде онуң янындан гитди.

Меръем Элизабетиң янына гидйәр

39 Меръем шол гүнлерде туруп, гыссанмач даглыга, Яху-
да үлкесиниң бир шәхерине гитди. 40 Ол Зекеряның өйүне
барып, Элизабете салам берди. 41 Элизабет Меръемиң са-
ламыны эшиденде, гөвресиндәки чага гымылдап, Элизабет
Мукаддес Рух билен долды. 42 Ол батлы гыгырып, шейле
дийди: «Сен аяллар ичинде багтлысың, сениң гөврәңиң
мивеси-де багтлыдыр! 43 Бу нәхили болды-да, Реббимиң
энеси мениң яныма гелди. 44 Ине, саламың гулагыма ге-
лип етен бадына, гөврәмдәки чага бегенчден гымылдады.
45 Иман гетирен аял багтлыдыр! Чүнки Реб тарапындан
оңа айдыланлар ерине етер». 46 Меръем шейле дийди:
«Җаным Ребби өвги билен бейгелдйәр, 47 Халасгәрим Ху-
дая рухум шатланяр. 48 Чүнки Ол Өз гырнагының эҗизли-
гини гөрди. Мундан бейләк бүтин несиллер маңа багтлы
диер. 49 Чүнки Гудратыгүйчли маңа улы ишлер этди. Онуң
ады мукаддесдир. 50 Онуң рехими несилден-несле Өзүнден
горкянларың үстүндедир. 51 Ол голы билен гүйчли ишлер

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

этди, өз йүрек пикирлери билен магтанянлары даргатды.
52 Гүйчлүлери тагтларындан дүшүрип, эҗизлери галдырды.
53 Ачлары нygматлар билен дойруп, байлары бош гайтар-
ды. 54-55 Аталарымыза берен сөзи боюнча, Ыбрайым билен
онуң неслине мыдамалык рехим этмеги унутман, гулы
Ысрайыла ярдам этди».

56 Меръем Элизабетиң өйүнде үч ая голай болуп, соң
өйүне гайтды.

Яхя пыгамбериң доглушы

57 Элизабетиң гүни-сагады долуп, бир огул догурды.
58 Гоңшулары хем-де доган-гарындашлары Реббиң оңа улы
рехимдарлык эденини эшидип, онуң билен биле шатлан-
дылар.

59 Секизинҗи гүни огланы сүннетлемәге геленлеринде,
онуң адына какасының ады ялы Зекеря дакҗак болдулар.
60 Йөне эҗеси гаршы болуп: «Ёк, онуң ады Яхя болмалы-
дыр» дийди. 61 Оңа: «Сениң гарындашларыңың арасында
Яхя атлы адам ёк» дийдилер. 62 Олар огланың какасына үм
билен дүшүндирип, онуң нәме ат дакмакчыдыгыны сора-
дылар. 63 Ол хем бир кичирәк тагта ислəп, «Ады Яхядыр»
дийип язды. Хеммелер хайран галдылар. 64 Шол бада Зекер-
яның дили ачылып, Худая өвги айдып, геплемәге башла-
ды. 65 Бүтин гоңшулар горкдулар. Яхуда даглыгының әхли
еринде бүтин бу вакаларың гүррүңи эдилди. 66 Муны эши-
денлериң бары бу затлары йүреклеринде саклап: «Бу чага
нәме боларка?» дийишйәрдилер. Чүнки Реббиң эли онуң
биленди.

Зекеряның велилиги

67 Огланың какасы Зекеря Мукаддес Рух билен долуп,
велилик эдип дийди: «68 Ысрайылың Худайы Реб мүбәрек
болсун! Ол Өз халкыны идемәге гелди, оңа гутулыш газан-
дырды. 69-71 Ол гадымдан Өз мукаддес пыгамберлериниң
агзы билен айдышы ялы, бизе бендеси Давудың неслинден

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

бир гүйчли Халасгәр* чыкарып, душманларымыздан, бизи
йигренйәнлериң әхлисиниң элинден гутулар ялы этди. 72 Ол
муны аталарымыза рехим этҗек, Өз мукаддес әхтини,
73 бизиң атамыз Ыбрайыма эден касамыны ятлаҗак болуп
этди. 74 Ол бизи душманларымызың элинден халас эдип,
75 таквалык хем догрулык билен, өңүнде өмүрбойы Өзүне
ыбадат этмәге бизе мүмкинчилик берҗекдигини айдыпды.

76 Эй чага, сен хем хеммелерден бейик Худайың пы-
гамбери диен ады аларсың! 77 Чүнки сен Онуң ёлларыны
тайярламак, Онуң халкына гүнәлериниң өтүлмеги билен
гутулҗакдыкларыны билдирмек үчин, Реббиң өңүнден йө-
рәрсиң. 78 Себәби Худайымыз йүрегиниң рехимлилигине
гөрә, гараңкыда, өлүм көлегесинде отуранлара ышык бер-
мек үчин, 79 аякларымызы парахатлык ёлуна гөнүкдирмек
үчин, доган Гүн** кимин ёкарлардан бизи идемәге гелер».
80 Оглан болса улалып, рухы гүйчленйәрди. Ол Ысрайыла
гөрүнмели гүнлерине ченли чөллерде болды.

2–НҖИ БАП

Исаның доглушы

1 Шол гүнлерде кайсар Август бүтин дүнйәде илат язу-
выны гечирмели диен буйругы чыкарды. 2 Бу Кириниусың
Сирия хәкимлик эдйән вагтында гечирилен илкинҗи
язувды. 3 Хеммелер язылмак үчин өз шәхерлерине гитди-
лер. 4 Юсуп-да Давудың өйүнден ве неслинден болансоң,
ол ерде адыны яздырмак үчин, Җелиледәки Насыра шәхе-
ринден ёла дүшүп, Давудың Яхудадакы Бейтуллахам диен
шәхерине гитди. 5 Гөврели адаглысы Меръем хем янын-
дады. 6 Олар Бейтуллахамдакалар, Меръемиң догурмалы
гүни-сагады гелди. 7 Ол илкинҗи оглуны догруп, гундага
долады-да, Оны бир ахырда ятырды. Чүнки олара мых-
манханада ер ёкды.

---

* **1:69-71** *Бир гүйчли Халасгәр* – грекчеде: «бир гутулыш шахы».

** **1:79** *Доган Гүн* – бу ерде Месих гөз өңүнде тутуляр.

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

Чопанлар ве перишде

8 Шол төвереклерде чопанлар барды. Олар гиҗелерине
дүзде галып, сүрүлерини бакардылар. 9 Ине, Реббиң периш-
деси олара гөрүнди, Реббиң ялкымы даш-төвереги ягтылт-
ды. Чопанлар гаты горкдулар. 10 Перишде олара шейле
дийди: «Горкмаң, ине, мен сизе бүтин халкы бегендирҗек
шатлыгы бушлаярын: 11 Шу гүн Давудың шәхеринде сизе
Халасгәр догулды. Ол Реб Месихдир. 12 Сизе аламат шейле:
сиз ахырда ятан, гундага доланги бир чаганы тапарсыңыз».
13 Бирденкә перишде билен бирликде Гөкдәки гошундан
бир улы мәхелле гөрүнди. Олар Худайы өвүп диййәрдилер:
14 «Иң ёкарларда Худая шөхрат, ер йүзүнде парахатлык,
ынсанлар арасында хошниетлилик болсун!»* 15 Перишде-
лер чопанларың янындан айрылып, Гөге чыканларында,
чопанлар бири-бирлерине: «Бейтуллахама гидип, бу болан
ваканы, Реббиң бизе билдирен задыны гөрелиң» дийиш-
дилер. 16 Шейлеликде, ылгап барып, Меръеми, Юсубы ве
ахырда ятан чаганы тапдылар. 17 Муны гөренлеринде, бу
чага хакда өзлерине айдылан сөзи олара гүррүң бердилер.
18 Муны эшиденлериң бары чопанларың айданларына
хайран галдылар. 19 Меръем болса бу затлар хакда ягшы
ойланып, буларың барыны йүрегинде саклаярды. 20 Чо-
панлар хемме гөрүп-эшиденлериниң өзлерине айдылышы
ялы боланлыгы үчин, Худайы шөхратландырып, өвүп, ыз-
ларына өврүлдилер.

Иса ыбадатханада Худая хөдүрленйәр

21 Секизинҗи гүн долуп, чаганы сүннетлеме вагты етен-
де, энесиниң гөвресине дүшмезден өң, перишдәниң айды-
шы ялы, Онуң адына Иса дакдылар. 22 Мусаның канунында
беян эдилен чиле дөври тамам боланда, Реббе багышламак

* 2:14 *Ер йүзүнде... болсун* – иң гадымы голязмаларда: «Ер йү-
зүнде Оны разы эден ынсанлара парахатлык болсун».

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

үчин, Исаны Иерусалиме гетирдилер. Чүнки Реббиң кану-
нында: «Илкинҗи доглан хер бир эркек чага Реббе багыш-
ланмалыдыр» дийип язылыпдыр.

23 Ене Реббиң канунында айдылышына гөрә, олар 24 бир
җүбүт гумры я-да ики кепдери чагасыны гурбан этмек
үчин гитдилер. 25 Иерусалимде Симун атлы бир адам бар-
ды. Ол догры хем диндар болуп, Ысрайылың теселли тап-
җак вагтына гарашярды ве Мукаддес Рух онуң үстүндеди.
26 Оңа Реббиң Месихини гөрмезден өң өлүм гарасыны гөр-
меҗекдиги Мукаддес Рух тарапындан айдылыпды. 27 Ол
Рухуң ёл гөркезмеси билен ыбадатхана гелди. Исаның
эне-атасы канунда язылан адаты берҗай этмек үчин, чага-
ны ичерик гетиренлеринде, 28 Симун Оны гуҗагына алып,
Худая алкыш окап, шейле дийди: «29 Я Реб, берен сөзүңе
гөрә, инди хызматкәриңи саг-аман гойбер. 30 Чүнки Се-
ниң бүтин халкларың гөзүниң алнында тайярлап гоян,
31 миллетлери ягтылтҗак ышыгыңы, 32 халкың Ысрайылың
шөхраты болан гутарышыңы гөзүм гөрди». 33 Юсуп билен
чаганың энеси* Ол хакда айдылян сөзлере хайран галды-
лар. 34 Симун олара ак пата берип, эҗеси Меръеме шейле
дийди: «Ине, бу чага Ысрайылда көплериң йыкылмагы ве
галмагы үчин, чекишмелер турузҗак аламат болмак үчин
белленендир. 35 Энчеме йүреклериң пикирлери әшгәр бо-
лар ялы, сениң хем җаныңа бир гылыч сокулар».

36 Ашер тайпасындан болан Фануилиң велилик эдйән
гызы Анна-да шол ердеди. Онуң яшы гаррылыга етипди.
Гызлыгындан соңра әри билен еди йыл яшап, 37 инди бол-
са яшы сегсен дөрде етен бу дул хатын ыбадатханадан
чыкман, гиже-гүндиз ораза тутуп, дога эдип, ыбадат билен
мешгулды. 38 Ол хем эдил шол вагт гелип, Реббе өвги ай-
дып, Иерусалимиң гутулмагына гарашянларың барына бу
чага хакда гүррүң берди. 39 Юсуп билен Меръем Реббиң

* 2:33 *Юсуп билен чаганың энеси* – иң гадымы голязмаларда: «Чаганың эне-атасы».

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

кануны боюнча әхли зады берҗай эденлеринден соң,
Җелиледәки шәхерлери Насыра доландылар. 40 Чага улал-
ярды, гүйчленип акылдарлыкда өсйәрди. Худайың мерхе-
мети Онуң үстүндеди.

Иса ыбадатханада

41 Исаның эне-атасы хер йыл Песах байрамында Иеру-
салиме гидердилер. 42 Ол он ики яшындака, байрам адаты
боюнча Иерусалиме гитдилер. 43 Олар байрам гүнлерини
өтүрип, ызларына долананларында, етгинҗек Иса Иеруса-
лимде галды. Юсуп билен чаганың эҗеси муны билмейәр-
дилер. 44 Олар Оны ёлагчыларың арасындадыр өйдүп, бир
гүнлүк ёлы йөредилер. Онсоң, Оны доган-гарындашларың,
дост-ярларың арасындан гөзләп башладылар. 45 Тапман-
соңлар, Оны гөзләп, ызларына Иерусалиме доландылар.
46 Үч гүнден соң, Оны ыбадатханадан тапдылар. Ол мугал-
лымларың арасында отурып, олара гулак асып, сораглар
берйәрди. 47 Исаны диңлейәнлериң бары Онуң пайхасына,
берйән җогапларына хайран галярдылар. 48 Эне-атасы Оны
гөренлеринде geң галдылар, эҗеси Оңа: «Оглум! Нәме
бейтдиң? Ине, какаң икимиз Сени гаты гайгы эдип гөзле-
дик» дийди. 49 Иса олара: «Мени нәмә гөзледиңиз? Сиз
Мениң Атамың өйүнде болмалыдыгымы билмейәрмиди-
ңиз?» дийди. 50 Эмма олар Онуң айдан бу сөзүне дүшүнме-
дилер. 51 Онсоң Иса эне-атасы билен биле Насыра гайтды,
оларың табынлыгында галды. Онуң эҗеси бүтин бу затлары
йүрегинде саклаярды. 52 Иса акылдарлыкда, бойда өсүп,
Худайың хем адамларың мәхрини газанярды.

3–НҖИ БАП

Яхяның вагзы

1 Кайсар Тибериусың хәкимлигиниң он бәшинҗи йы-
лында, Понтиус Пилатус Яхуданың хәкимикә, Хиродес Җе-
лиле тетрархы, онуң доганы Филипус Итуреа ве Трахонитис
велаятының тетрархы, Лисанияс Абилиниң тетрархыды.

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

[2] Ханна билен Каяфа хем баш руханыды. Шонда чөлде Зе-
керяның оглы Яхя Худайың сөзи гелди. [3] Ол Иорданың
төверегиндәки бүтин юртлара айланып, гүнәлериң өтүлме-
ги үчин тоба эдип чокундырылмагы вагыз эдйәрди. [4] Шо-
нуң ялы-да, Ишая пыгамбериң китабында язылгыдыр:
«Чөлде гыгыряның сеси: Реббиң ёлуны тайярлаң, Онуң
ёдаларыны догрулаң. [5] Хер дере долдурылар, хер даг, депе
песелдилер, эгри ёллар доградлдылар, чаркандаклы ёллар
текизленер. [6] Бүтин адамзат Худайың гутарышыны гөрер».
[7] Яхя чокундырылҗак болуп янына гелйән халайыга шей-
ле дийййәрди: «Эй, алахөвренлер несли! Гелҗек газапдан
гачмагы сизе ким салгы берди? [8] Инди, тоба мынасып ми-
велер өндүриң. Ичиңизден: „Бизиң атамыз Ыбрайымдыр“
дийип башламаң. Чүнки мен сизе айдярын: Худай Ыбра-
йыма шу дашлардан-да перзент яратмагы башаряндыр.
[9] Палта эййәм агачларың дүйбүнде ятыр: оңат миве берме-
йән агач кесилип, ода ташланар». [10] Халайык ондан: «Онда,
биз нәме этмели?» дийип сорады. [11] Ол: «Ики көйнекли
бирини көйнексизе берсин. Азыклы хем шонуң ялы этсин»
дийди. [12] Салгытчылар-да чокундырылмак үчин онуң янына
гелип: «Мугаллым, биз нәме этмели!» дийдилер. [13] Яхя
олара: «Өзүңизе беллененден артык алмаң» дийди. [14] Эсгер-
лер-де: «Онда, биз нәме этмели?» дийип, ондан сорадылар.
Олара: «Хич кими таламаң, хич киме төхмет атмаң, өз ха-
кыңыза кайыл болуң» дийди. [15] Халк гарашып дурка, хем-
меси Яхя хакда өз ичлеринден: «Бу Месихмикә?» дийип
ойланярдылар. [16] Яхя хеммесине шейле дийди: «Мен сизи
сув билен чокундырярын, йөне менден гүйчли Бири гелер.
Мен Онуң чарыгының багыны чөзмәге-де мынасып дәл-
дирин. Ол сизи Мукаддес Рух хем от билен чокундырар.
[17] Онуң күреги элиндедир. Ол харман ерини сүпүрип, буг-
дайы аммарына үйшүрип, саманы сөнмез отда якар». [18] Ол
башга-да көп өвүт-үндев эдип, халка Хош Хабары вагыз
эдйәрди. [19] Эмма Хиродес тетрарх доганының аялы Хи-
родия үчин ве өз эден әхли эрбет ишлери үчин, Яхяның

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

кәйинҗине сезевар боланы зерарлы, [20] бу әхли эрбетлик-
лериң үстүне Яхяны зындана салмаклыгы хем гошды.

Иса чокундырыляр

[21] Бүтин халк чокундырылып йөркә, Иса-да чокунды-
рылды. Ол дога эдип отырка, Гөк ачылып, [22] Мукаддес
Рух җан-тен болуп, кепдери кимин Онуң үстүне инди.
Гөкден: «Сен Мениң сөйгүли Оглумсың. Мен сенден көп
разыдырын» диен оваз гелди.

Исаның несил шеҗереси

[23] Иса Өз хызматына башлан вагты отуз яшларындады,
чак эдилишине гөрә, Юсуп оглы, Эли оглы, [24] Маттат оглы,
Леви оглы, Мелки оглы, Яннай оглы, Юсуп оглы, [25] Мат-
татя оглы, Амос оглы, Нахум оглы, Эсли оглы, Наггай ог-
лы, [26] Маат оглы, Маттатя оглы, Семейн оглы, Ёсех оглы,
Ёда оглы, [27] Ёанан оглы, Риса оглы, Зерубабел оглы, Ше-
алтиел оглы, Нери оглы, [28] Мелки оглы, Адди оглы, Косам
оглы, Элмадам оглы, Эр оглы, [29] Ешу оглы, Элизер оглы,
Ёрим оглы, Маттат оглы, Леви оглы, [30] Симун оглы, Иуда
оглы, Юсуп оглы, Ёнам оглы, Элягим оглы, [31] Мелеа ог-
лы, Менна оглы, Маттата оглы, Натан оглы, Давут оглы,
[32] Ессе оглы, Обед оглы, Боаз оглы, Салмон оглы, Нахшон
оглы, [33] Аминадап оглы, Рам оглы, Хесрон оглы, Перес
оглы, Иуда оглы, [34] Якуп оглы, Ысхак оглы, Ыбрайым ог-
лы, Тераз оглы, Нахор оглы, [35] Серух оглы, Реу оглы, Пелег
оглы, Эбер оглы, Шела оглы, [36] Каинан оглы, Арфакшад
оглы, Сам оглы, Нух оглы, Ламек оглы, [37] Метушелах оглы,
Ханок оглы, Яред оглы, Махалалеел оглы, Каинан оглы,
[38] Энош оглы, Шит оглы, Адам оглы, Худай оглуды.

4–НҖИ БАП

Иса чөлде сыналяр

[1] Иса Мукаддес Рух билен долуп, Иордандан ызына өв-
рүлди. Рух оны чөле әкитди. [2] Иблис Исаны кырк гүнләп

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

сынады. Ол бу гүнлериң довамында хич бир зат иймән,
олар өтенде болса аҗыкды. 3 Иблис Оңа: «Сен Худайың
Оглы болсаң, шу даша чөрек бол дийип буюр» дийди. 4 Иса
оңа шейле җогап берди: «„Адам диңе чөрек билен дәл, эй-
сем, Худайың хер сөзи билен хем яшаяндыр*“ дийип
язылгыдыр» дийди. 5 Иблис Оны бир белент ере чыкарып,
бир салымың ичинде дүнйәниң бүтин патышалыкларыны
гөркезип, 6 шейле дийди: «Мен Саңа шуларың хеммеси-
ниң ыгтыярыны хем шөхратыны берейин, чүнки булар
маңа табшырылды. Мен олары исләниме берип билйәрин.
7 Сен маңа сежде этсең, буларың бары Сениңки болар».
8 Иса оңа шейле җогап берди: «Мениң янымдан гүм бол,
шейтан! Өз Худайың Реббе сежде эт, диңе Оңа гуллук эт
дийип язылгыдыр». 9 Иблис Оны Иерусалиме элтди, ыба-
датхананың күңресинде отурдып, Оңа шейле дийди: «Сен
Худайың Оглы болсаң, Өзүңи шу ерден ашак зың. 10 Себә-
би: „Ол Сен хакда Өз перишделерине Сени горасынлар
дийип буйрук берер“. 11 „Олар аягың даша дегәймесин ди-
йип, Сени эллеринде гөтерерлер“ дийип язылгыдыр».
12 Иса оңа: «„Өз Худайың Ребби сынама“ дийлендир» дий-
ди. 13 Иблис бүтин сынаглары гутарандан соң, бирнәче
вагтлап Онуң янындан айрылып гитди.

Иса Җелиледе

14 Иса Рухуң гүйҗи билен Җелилә өврүлди. Ол хакдакы
гүррүңлер бүтин шол төвереклере яйрады. 15 Ол хеммелер
тарапындан хорматланып, оларың синагогаларында сапак
берйәрди. 16 Иса Өз өнүп-өсен ери болан Насыра гелди.
Эндиги боюнча Сабат гүни синагога барды ве Мукаддес
Язгылардан окамак үчин, ёкары турды. 17 Оңа Ишая пыгам-
бериң китабы берилди. Ол хем китабы ачып, шу сөзлериң
язылан ерини тапды: 18 «Реббиң Рухы үстүмдедир. Чүнки

* **4:4** *Чөрек билен... яшаяндыр* – иң гадымы голязмаларда: «чөрек билен яшаян дәлдир».

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

гарыплара Хош Хабары билдирмегим үчин Мени месх этди;
Мени туссаглара азатлыгы, көрлере гөзлериниң ачылма-
гыны ыглан этмәге, зулум астындакылары азатлыга чыкар-
мага, 19 Реббиң мерхемет йылыны ыглан этмәге иберди».
20 Онсоң китабы япып, ызына – хызматкәре берди-де отур-
ды. Синагогадакыларың хеммесиниң гөзи Оңа дикилди.
21 Ол болса олара гүррүң бермәге дурды: «Сизиң эшиден
бу язгыңыз шу гүн бержай болды». 22 Хеммелер Оны та-
рыплап, Онуң агзындан чыкян мәхирли сөзлере тәсин
галып: «Бу Юсубың Оглы дәлми?» дийишйәрдилер. 23 Иса
олара шейле дийди: «Сиз, хөкман, Маңа „Тебип, өзүңе эм
эт!“ диен накылы айдарсыңыз, „Капернаумда боланыны
эшиден затларымызы шу ерде, Өз юрдуңда-да эт“ диерси-
ңиз». 24 Ол ене шейле дийди: «Сизе догрусыны айдярын:
хич бир пыгамбер өз юрдунда кабул эдилйән дәлдир.
25 Сизе догрусыны айдярын: Ылясың заманында Ысра-
йылда биртопар дул хатын барды. Гөк үч йыл алты айлап
багланып, бүтин юрда ачлык дүшенде, 26 Ыляс оларың хич
бириниң янына иберилмән, диңе Сайдадакы Сарепта шә-
херинде болан бир дул хатының янына иберилди. 27 Элиша
пыгамбериң заманында-да Ысрайылда биртопар хейвере
кеселли адам барды. Йөне сириялы Наамандан башга ола-
рың хич бири тәмиз болмады». 28 Бу сөзлери эшиденле-
ринде, синагогадакыларың хеммеси гахар-газаба мүндүлер.
29 Туруп, Оны шәхерден ковдулар, шәхерлериниң ерлешен
дагының башына элтип, шол ерден ашак зыңҗак болдулар.
30 Эмма Иса оларың арасындан гечип, ёла ревана болды.

Иса арвах-җыны ковяр

31 Иса Җелиләниң бир шәхери болан Капернаума гелди.
Сабат гүнлеринде халка сапак берерди. 32 Халк Онуң таг-
лыматына хайран галды. Чүнки Онуң сөзи эрк-ыгтыярлы-
ды. 33 Синагогада арвах-җынлы бир адам барды. Ол батлы
сес билен гыгырып, шейле дийди: 34 «Гой, бизиң билен
нәме ишиң бар, эй, Насыралы Иса? Бизи хеләк этмәге

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

гелдиңми? Мен Сениң кимдигиңи билйәрин, Сен Худайың
Мукаддесисиң». [35] Иса оңа кәйәп: «Сесиңи чыкарма-да,
чык!» дийди. Җын хем ол адамы синагоганың ортасында
ере йыкды-да, хич бир зыян етирмән, ондан чыкды.
[36] Хеммелер хайран галышып, бири-бирлерине: «Бу нәхили
сөз? Ол ыгтыяр хем гудрат билен ал-арвахлара буйрук
берйәр. Олар хем чыкярлар» дийишдилер. [37] Ол хакдакы
гүррүң шол төверееклериң хемме ерине яйрады.

Иса көп сыркавлары сагалдяр

[38] Иса синагогадан чыкып, Симуның өйүне барды. Симуның гайыненесини агыр гыззырма тутуп ятырды. Ол
хакда Иса хайыш этдилер. [39] Иса онуң башуҗунда дуруп,
гыззырма кәеди. Гыззырма ондан айрылып, ол деррев өр
турды-да, олара хызмат этмәге дурды. [40] Гүн яшанда, дүрли
сыркавчылыклары бар адамлары Онуң янына гетирдилер.
Иса хем эллерини хер бириниң үстүне гоюп, олары сагалтды. [41] Көпүсинден җынлар: «Сен Худайың Оглы Месихсиң!» дийип, гыгырышып чыкярды. Иса хем кәйәп, олары
геплетмейәрди. Чүнки Онуң Месихдигини билйәрдилер.
[42] Даң атанда, Иса чыкып бир ере гитди. Йөне халайык
Оны гөзләп, янына гелди, ол ерден гитмез ялы, олар Исаны алып галҗак болдулар. [43] Иса олара шейле дийди: «Худайың Патышалыгының Хош Хабарыны Мен бейлеки
шәхерлере-де билдирмели. Чүнки Мен мунуң үчин вагыз
этдим». [44] Шейдип, Ол Җелиләниң* синагогаларында вагыз
эдйәрди.

5–НҖИ БАП

Исаның илкинҗи шәгиртлери

[1] Бир гүн халайык Худайың Сөзүни диңлеҗек болуп,
Исаның дашыны алып дурка, Ол Җенесарет көлүниң кенарында дурды. [2] Шонда Исаның гөзи көлүң якасында дуран

---

* **4:44** *Җелиле* – иң гадымы голязмаларда: «Яхуда».

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

ики гайыга дүшди. Балыкчылар гайыклардан дүшүп, тор-
ларыны ювуп дурдулар. 3 Иса гайыкларың бирине мүнүп,
гайыгың эеси Симундан кенардан бираз узаклашмагы ха-
йыш этди. Онсоң гайыкда отуран еринден халка сапак бер-
мәге дурды. 4 Сөзүни гутаранда Симуна: «Чуң ере гидиң-де,
ав үчин торларыңызы сува зыңың» дийди. 5 Симун Оңа
шейле дийди: «Уссат! Бүтин гиҗе зәхмет чекип, хич бир
зат тутуп билмедик, йөне Сениң сөзүң хатырасына торлары
зыңайын». 6 Муны эденлеринде, шейле көп балык тутду-
лар велин, торлары йыртылып ограды. 7 Бейлеки гайыкда-
кы ёлдашларына гелип көмеклешмеклери үчин эллерини
булап ышарат этдилер. Олар хем гелип, ики гайыгы-да
балыкдан долдурдылар. Гайыклар тас сува батыпды. 8 Си-
мун Петрус муны гөренде: «Я Реб, мениң янымдан айрыл,
чүнки мен бир гүнәкәр адам!» дийип, Исаның дызына
йыкылды. 9 Себәби тутан балыкларының көпдүгине ол ве
янындакыларың хеммеси – 10 Симуның ёлдашлары болан
Зебедейиң огуллары, Якуп билен Яхя хем хайран галдылар.
Иса Симуна: «Горкма, сен мундан бейләк ынсанлары ту-
тарсың» дийди. 11 Шейлеликде, олар гайыкларыны кенара
чыкарып, бар заады ташлап, Онуң ызына дүшдүлер.

Иса хейвере кеселлини сагалдяр

12 Иса шәхерлериң бириндекә, тутуш эндамы хейвере ке-
селли бир адам гелди. Ол Исаны гөренде, йүзүни ере берип,
Оңа: «Я Реб, ислесең, мени тәмиз эдип билерсиң» дийип
ялбарды. 13 Иса хем элини узадып: «Ислейәрин, тәмиз бол!»
дийди-де, оңа элини дегирди. Хейвере кесели деррев ол
адамдан айрылды. 14 Иса оңа: «Муны хич киме айтма»
дийип табшырды-да: «Йөне бар-да, өзүңи рухана гөркез,
хеммелере гүвәлик болар ялы, тәмизлигиң үчин Мусаның
табшырыгы боюнча гурбан багыш эт» дийди. 15 Иса хакда-
кы гүррүңлер барха яйраярды. Исаны диңлеҗек, сыркав-
лыкларындан ачылҗак болуп, Онуң янына улы мәрекелер
йыгнанярды. 16 Эмма Ол чөллере чыкып дога эдйәрди.

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

Бир ысмазың сагалдылышы

17 Бир гүн Иса сапак берип отырды. Җелиләниң әхли
обаларындан, Яхудадыр Иерусалимден гелен фарисейлер
билен канунчылар-да шол ерде отырдылар. Реббиң гудра-
ты Онуң сыркавлара шыпа бершинде өзүни гөркезйәрди.
18 Шол вагт бирнәче адам бир ысмазы дүшеги билен гөте-
рип гетирдилер. Оны ичерик салып, Исаның өңүнде ятыр-
җак болдулар. 19 Эмма мәреке зерарлы ичерик салмак үчин
ёл тапман, өйүң үстүне чыкып, үчегиң арасындан оны дү-
шеги билен орта – Исаның өңүне дүшүрдилер. 20 Ол хем
оларың иманыны гөрүп: «Эй адам, сениң гүнәлериң өтүл-
ди» дийди. 21 Канунчылар билен фарисейлер: «Худая дил
етирйән бу адам ким? Гүнәлери Худайдан башга ким өтүп
билҗек?» дийип, ичлерини геплетмәге башладылар. 22 Эмма
Иса оларың нәмә ойланяныны билип, олара шейле дийди:
«Нәме ичиңизи гепледйәрсиңиз? 23 Хайсы аңсат, „Гүнәле-
риң өтүлди“ диймекми я-да „Тур, йөре“ диймек? 24 Эмма
сиз Ынсан Оглуның ер йүзүнде гүнәлери өтмәге ыгтыяры-
ның бардыгыны билер ялы...» дийди-де, ысмаз болан адама:
«Саңа диййәрин, тур, дүшегиңи ал-да, өйүңе гит» дийди.
25 Ол хем деррев оларың гөзлериниң алнында өр туруп, дү-
шегини алды-да, Худайы шөхратландырып, өйүне гитди.
26 Хеммелер хайран галышып, Худайы шөхратландырдылар,
горкы билен долуп: «Бу гүн гең затлар гөрдүк» дийишдилер.

Левиниң шәгиртлере гошулышы

27 Иса дашарык чыканда, гүмрүкханада отуран Леви ат-
лы салгытчыны гөрди. Ол оңа: «Мениң ызыма дүш!» дий-
ди. 28 Ол хем бар зады ташлап, турды-да, Онуң ызына
дүшди. 29 Леви өз өйүнде Иса үчин бир улы зыяпат берди.
Сачагың башында олар билен отуран биртопар салгытчы
ве башга көп адам барды. 30 Фарисейлер билен оларың ка-
нунчылары Онуң шәгиртлерине: «Нәме үчин салгытчы-
лардыр гүнәкәрлер билен биле ийип-ичйәрсиңиз?» дийип

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

хүңүрдешдилер. [31] Иса олара: «Тебип саглара дәл-де, сыр-
кавлара герекдир. [32] Мен догры адамлары дәл-де, гүнәкәр-
лери тоба чагырмага гелдим» дийип җогап берди.

Ораза барада сораг

[33] Олар хем Оңа шейле дийдилер: «Нәме үчин Яхяның
шәгиртлери йыгы-йыгыдан ораза тутуп, дога эдйәрлер,
фарисейлериңки хем шейле, йөне Сениң шәгиртлериң
ийип-ичип йөрлер?» [34] Иса шейле җогап берди: «Гиев янла-
рындака, сиз тойдакылара ораза тутдурып билерсиңизми?
[35] Эмма гиевиң оларың янындан алынҗак гүнлери гелер,
олар шонда, шол гүнлерде ораза тутарлар». [36] Иса олара бир
тымсал айтды: «Хич ким тәзе эшикден бир бөлек йыр-
тып алып, көне эшиге ямалык этмез. Ёгса, ол тәзәни
йыртар хем-де тәзеден алнан ямалык көне эшиге гелишмез.
[37] Хич ким-де тәзе шерабы көне мешиклере гуймаз. Ёгса,
тәзе шерап мешиклери ярып, дашары дөкүлер, мешиклер
заяланар. [38] Тәзе шерап тәзе мешиклере гуюлмалыдыр.
Шейлеликде, икиси-де аман галар. [39] Хич ким-де көне
шерабы ичен соң тәзәни күйсемез, чүнки „Көнеси оңат“
диер».

6–НҖЫ БАП

Сабат гүни барада сораг

[1] Песахың икинҗи гүнүнден соңкы илкинҗи сабат гүни
Иса бугдайлыгың арасындан гечип барярка, шәгиртлери
бугдай башларыны ёлуп, аяларында овуп иййәрдилер. [2] Фа-
рисейлериң кәбирлери олара: «Нәме үчин Сабат гүни этме-
сиз зады эдйәрсиңиз?» дийдилер. [3] Иса олара шейле дийди:
«Сиз өзи ве янындакылар ач галанларында, Давудың нәме
эденини окамадыңызмы? [4] Ол Худайың өйүне барды-да,
Худая хөдүрленен, руханылардан башга хич кимиң иймели
дәл чөреклерини алып ийди ве янындакылара хем берди».
[5] Олара: «Ынсан Оглы сабат гүнүниң хем Реббидир» дийди.
[6] Ене бир сабат гүни Иса синагога барып, сапак бермәге

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

дурды. Ол ерде саг эли гурап, инчелен бир адам барды.
7 Канунчылар билен фарисейлер Оны айыплаҗак болуп,
«Сабат гүни шыпа эдермикә?» дийип, Оны аңтадылар. 8 Иса
оларың пикирлерини билип, эли гурап, инчелен адама:
«Ёкары гал-да, ортада дур» дийди. Ол хем ёкары галып дур-
ды. 9 Онсоң Иса олара шейле дийди: «Сизден сораярын:
Сабат гүни нәме этмек догры, ягшылык этмекми я яман-
лык этмек? Җан халас этмекми я өлдүрмек?» 10 Онсоң тө-
верегиндәкилериң хеммесине серетди-де, яңкы адама:
«Элиңи узат!» дийди. Ол хем шейле этди ве эли бейлекиси
ялы сагалды. 11 Олар болса гахар-газаба мүнүп, Иса нәме
этмелидиги барада өз араларында гүррүңе башладылар.

Иса он ики ресулыны сайлаяр

12 Шол гүнлериң биринде Иса дога этмәге дага чыкып,
узын гиҗәни Худая дога этмек билен гечирди. 13 Гүндиз
боланда шәгиртлерини янына чагырды. Олардан он икиси-
ни сайлап, ресуллар адыны дакды. Сайланлары шулардыр:
14 Петрус адыны берени Симун ве онуң доганы Андреас,
Якуп ве Яхя, Филипус ве Бартоломеус, 15 Матта ве Томас,
Алфеусың оглы Якуп ве Ватанчы дийилйән Симун. 16 Яку-
бың оглы Иуда ве соңра Оңа хайынлык эден Иуда Иска-
риот. 17 Иса олар билен ашак инип, бир текиз ерде дурды.
Ол ерде шәгиртлеринден ыбарат бир улы мәреке ве бүтин
Яхудадан, Иерусалимден, Сайданың ве Суруң кенар якала-
рындан Оны диңлемәге, сыркавлыгындан ачылмага гелен
улы халк көпчүлиги барды. 18 Ал-арвахлардан ыза чекйән-
лер-де шыпа тапярдылар. 19 Бүтин мәреке Оңа эл дегирҗек
болуп дырҗашярды. Чүнки Ондан гүйч чыкып, хеммесине
шыпа берйәрди.

Багтлылар ве багтсызлар

20 Иса шәгиртлерине гарап, шейле дийди: «Эй гарыплар,
сиз багтлысыңыз, чүнки Худайың Патышалыгы сизиңки-
дир. 21 Хәзирки ачлар, сиз багтлысыңыз, чүнки доярсыңыз.

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

Хәзирки аглаянлар, сиз багтлысыңыз, чүнки гүлерсиңиз.
22 Ынсан Оглы себәпли адамлар сизи йигренип, араларын-
дан кован вагтлары, сизе сөгүп, адыңызы ямана чыкаран
вагтлары сиз багтлысыңыз! 23 Шол гүн шатланың, бегенчден
бөкүң, чүнки Гөкде алҗак сылагыңыз улудыр. Оларың ата-
лары-да пыгамберлере шейле эдендирлер. 24 Эмма вай сизе,
эй байлар! Чүнки сиз өз теселлиңизи алансыңыз. 25 Вай
сизе, эй, хәзирки доклар! Чүнки сиз ач галарсыңыз. Вай си-
зе, эй, хәзирки гүлйәнлер! Чүнки сиз яс тутуп агларсыңыз.
26 Әхли адамлар сизи тарыплан махалы вай халыңыза!
Чүнки оларың аталары ялан пыгамберлере-де шейле эден-
дирлер».

Душманларыңызы сөйүң

«27 Эмма, эй, Мени диңлейәнлер, сизе диййәрин, душ-
манларыңызы сөйүң, өзүңизи йигренйәнлере ягшылык
эдиң. 28 Өзүңизе гаргаянлар барада ягшы дилегде болуң,
өзүңизи ынҗыдянлара дога эдиң. 29 Бир яңагыңа урана ол
яңагыңы-да тут. Донуңы аландан көйнегиңи хем гайгырма.
30 Саңа дилег салана бер, өзүңден бир зат аландан ызына
дилеме. 31 Адамларың өзүңизе нәме этмегини ислейән
болсаңыз, сиз-де олара шейле эдиң. 32 Сиз өзүңизи сөй-
йәнлери сөййән болсаңыз, мунуң билен нәме абрай га-
занярсыңыз? Чүнки гүнәкәрләр-де өзлерини сөййәнлери
сөййәрлер. 33 Сиз өзүңизе ягшылык эдйәнлере ягшылык
эдйән болсаңыз, мунуң билен нәме абрай газанярсыңыз?
Чүнки гүнәкәрлер-де муны эдйәрлер. 34 Ызына алмак та-
масы билен карз берйән болсаңыз, мунуң билен нәме абрай
газанярсыңыз? Чүнки гүнәкәрлер-де долы ызына алмак
ниети билен гүнәкәрлере карз берйәрлер. 35 Душманлары-
ңызы сөйүң, ягшылык эдиң, ызына алмагы умыт этмән
карз бериң. Шейлеликде, байрагыңыз улы болуп, Хемме-
лерден Бейик Боланың огуллары боларсыңыз. Чүнки Ол
гадыр билмезлере-де, яманлара-да мәхрибандыр. 36 Ата-
ңызың рехимдар болшы ялы, сиз-де рехимдар болуң».

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

Башгаларың үстүнден хөкүм чыкармаң

«**37** Башгаларың үстүнден хөкүм чыкармаң, сизиң-де үс-
түңизден хөкүм чыкарылмаз. Иш кесмәң, сизе-де иш
кесилмез. Багышлаң, сиз-де багышланарсыңыз. **38** Бериң,
сизе-де берлер. Гуҗагыңыза басылып силкеленип, пүре-
пүр, оңат өлчег билен берлер. Чүнки хайсы өлчег билен
өлчесеңиз, сизе-де шол өлчег билен өлчелер». **39** Иса олара
бир тымсал хем айтды: «Көр көри идип билерми? Икиси
хем гуя гачаймазмы. **40** Шәгирт өз мугаллымындан ёкары
дәлдир, йөне кәмиллешенсоң, хер кес өз мугаллымы ялы
болар. **41** Нәме үчин сен доганыңың гөзүндәки чөпи гөр-
йәрсиң-де, өз гөзүңдәки агаҗы сайгармаярсың? **42** Я-да өз
гөзүңдәки агаҗы гөрмән, доганыңа нәдип: „Доган! Гел,
сениң гөзүңдәки чөпи чыкарайын“ диййҗек? Эй икийүзли!
Илки өз гөзүңден агаҗы чыкар. Шонда доганыңың гөзүн-
дәки чөпи чыкармак үчин оңат сайгарарсың».

Агач ве онуң мивеси

«**43** Оңат агаҗың эрбет миве бермейши ялы, эрбет агач-да
оңат миве бермез. **44** Агач өз мивесинден таналяндыр. Се-
бәби не тикенден инҗир алыняндыр, не-де чалыдан үзүм
йыгыляндыр. **45** Оңат адам йүрегиниң оңат хазынасындан
оңат зат чыкаряндыр. Эрбет адам-да йүрегиниң эрбет хазы-
насындан эрбет зат чыкаряндыр. Чүнки онуң агзы йүрегин-
ден җошаныны сөзлейәндир. **46** Нәме үчин Маңа „Я Реб!
Я Реб!“ дийип-де, айданларымы этмейәрсиңиз? **47** Мениң
яныма гелйән, Мениң сөзлерими эшидип, олары берҗай
эдйән адамың ким ялыдыгыны Мен сизе айдайын. **48** Ол
бир өй салан адам ялыдыр. Бу адам ери чуң газып, бина-
ны бир гаяның үстүнде тутды. Сил геленде болса деря ол
өе уруп, оны гымылдадып билмеди. Чүнки онуң бинасы
гаяның үстүнде тутулыпды*. **49** Йөне Мениң сөзлерими

* **6:48** *Чүнки... тутулыпды* – иң гадымы голязмаларда: «Чүнки өй гайым салныпды».

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

эшидип-де, берҗай этмедик топрагың үстүнде бинятсыз
өй салан адам ялыдыр. Деря ол өе уран бадына, өй йыкы-
лып, онуң даргайшы горкунч болды».

7–НҖИ БАП

Йүзбашының иманы

1 Иса бу сөзлери халка эшитдирип боландан соң, Ка-
пернаума барды. 2 Бир йүзбашының эзиз гөрйән хызмат-
кәри сыркавлап, өлүм яссыгында ятырды. 3 Йүзбашы Иса
барадакы гүррүңлери эшиденде, барып, хызматкәрини са-
галтмагы Ондан хайыш этсинлер дийип, еходыларың бир-
нәче яшулусыны Онуң янына иберди. 4 Олар хем Исаның
янына геленлеринде, Оңа чыны билен ялбарып, шейле
дийдилер: «Ол муны этмегиңе мынасыпдыр. 5 Чүнки ол би-
зиң миллетимизи сөййәр, синагоганы-да бизе шол салып
берди». 6 Иса олар билен биле гитди. Ол онуң өйүне голай-
ланда, йүзбашы достларыны иберип, Оңа шейле дийди: «Я
Реб, зәхмет чекме. Сениң өйүме гелмегиңе мен мынасып
дәл. 7 Шонуң үчин хем мен өзүми Сениң яныңа гелмәге
мынасып гөрмедим, йөне бир сөз айт, мениң хызматкәрим
сагалар. 8 Чүнки мен бир гол астындакы адам, мениң гол
астымда хем эсгерлер бар, бирине: „Гит“ дийййәрин, гид-
йәр, ене бирине: „Гел“ дийййәрин, гелйәр, хызматкәриме:
„Шуны эт“ дийййәрин, эдйәр». 9 Иса муны эшиденде, оңа
хайран галды, ызына дүшүп гелйән халайыга йүзленип,
шейле дийди: «Сизе дийййәрин: Мен хатда Ысрайылда-да
бейле иманы гөремок». 10 Ибериленлер өе гайдып геленле-
ринде, сыркав хызматкәр сагалан экен.

Иса бир дул хатының оглуны дирелдйәр

11 Эртеси Иса Наин диен шәхере гитди. Шәгиртлериниң
көпүси ве улы мәреке хем Онуң билен биле гитди. 12 Иса
шәхериң дервезесине голайланда, ине, бир өлини 731градып
барярдылар. Ол дул галан эҗесиниң ялңыз оглуды. Шәхер
халкының биртопары хем аялың янындадылар. 13 Реб энәни

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

гөренде, оңа хайпы гелип: «Аглама!» дийди. 14 Барып та-
быда элини дегирди, гөлегчилер хем дурдулар. Ол дийди:
«Эй, яш йигит! Саңа диййәрин, тур!» 15 Өли еринден галып
отурды-да, геплемәге башлады. Иса оны энесине говшур-
ды. 16 Хеммелере горкы аралашды. Олар: «Арамызда бир
улы пыгамбер пейда болупдыр, Худай Өз халкыны идемә-
ге гелипдир» дийип, Худайы шөхратландырдылар. 17 Иса
хакдакы бу гүррүң бүтин Яхуда, думлы-душа яйрады.

Иса ве Чокундырыҗы Яхя

18 Яхяның шәгиртлери буларың әхлисини оңа хабар
бердилер. 19 Яхя-да өз шәгиртлеринден икисини янына
чагырып, Ребден: «Сен шол гелҗек Месихми я биз башга
бирине гарашмалымы!» дийип сорамага Онуң янына
иберди. 20 Олар Онуң янына гелип, шейле дийдилер: «Чо-
кундырыҗы Яхя бизи Сениң яныңа: „Сен шол гелҗек
Месихми я биз башга бирине гарашмалымы?“ дийип со-
рамага иберди». 21 Эдил шол вагт Иса биртопар адамлары
сыркавлыклардан, дертлерден ве эрбет рухлардан сагалт-
ды. Көп көрлериң гөзүни ачды. 22 Шейлеликде, Ол олара
шейле дийди: «Гидиң-де, гөрүп-эшиденлериңизи Яхя хабар
бериң: көрлер гөрйәр, агсаклар йөрейәр, хейвере кесел-
лилер тәмизленйәр, керлер эшидйәр, өлүлер дирелйәр,
гарыплара Хош Хабар вагыз эдилйәр. 23 Мен себәпли бүд-
ремедик багтлыдыр!» 24 Яхяның иберен адамлары гиденден
соң, Иса халайыга Яхя хакда гүррүң бермәге дурды: «Чөле
нәме гөрмәге гитдиңиз? Елиң ыраян гамшынымы? 25 Эйсем,
нәме гөрмәге гитдиңиз? Непис эшиклер гейнен бир ада-
мымы? Непис эшиклер гейнип, зовкы-сапада яшаянлар
патышаларың көшклериндедир. 26 Эйсем, нәме гөрмәге гит-
диңиз? Бир пыгамберими? Хава, сизе айдярын: ол пыгам-
берден хем артыкдыр. 27 „Ине, Мен Өз хабарчымы Сениң
өңүнден иберйәрин. Ол өңден гидип, Сениң ёлуңы тайяр-
лар“ дийип язылан шудур. 28 Сизе диййәрин: аялдан дог-
ланларың арасында Чокундырыҗы Яхядан улы пыгамбер

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

ёк, йөне Худайың Патышалыгында иң кичи хем ондан
улудыр». 29 Оны диңлән бүтин халайык хем салгытчылар
Худайың ёлуны оңладылар. Себәби Яхя тарапындан чокун-
дырылдылар. 30 Йөне фарисейлер билен канунчылар онуң
тарапындан чокундырылман, Худайың өзлери хакдакы
ниетинден боюн гачырдылар. 31 Шонда Иса олара шейле
дийди: «Бу неслиң адамларыны Мен киме меңзедейин?
Олар киме меңзейәр! 32 Олар базар еринде отурып, өз ёл-
дашларына: „Сизе түйдүк чалдык, танс этмедиңиз, агы
этдик, агламадыңыз“ дийип гыгырян чагалара меңзейәрлер.
33 Чүнки Чокундырыҗы Яхя гелди, ол не чөрек иййәр,
не-де шерап ичйәр, сиз болса оңа „җынлы“ диййәрсиңиз.
34 Ынсан Оглы гелди, иййәр хем ичйәр, сиз: „Ине, хоран,
аракхор, салгытчы, гүнәкәрлериң досты“ диййәрсиңиз.
35 Йөне акылдарлык өзүниң әхли чагалары тарапындан
тассыкланды».

Иса ве гүнәкәр аял

36 Фарисейлерден бири Исадан өзи билен биле нахар
иймегини хайыш этди. Ол хем яңкы фарисейиң өйүне ба-
рып, сачак башында отурды. 37 Ол шәхерде бир гүнәкәр
аял барды. Ол Исаның фарисейиң өйүнде сачак башында
отурандыгыны эшиденде, бир ак мермер гапда атыр ыслы
яг гетирди. 38 Ол аял ызда, Исаның аягына якын дуруп, аг-
лап, гөзяшлары билен Онуң аягыны ювмага дурды. Онсоң
өз сачы билен сүпүрип, аякларындан өпүп, ыслы яг билен
яглады. 39 Исаны өйүне чагыран фарисей муны гөренде:
«Бу Адам пыгамбер болса, онда Өзүне элини дегирйән ая-
лың кимдигини, нәхилидигини билерди. Бу аял бир гүнә-
кәр ахырын» дийип, ичини геплетди. 40 Иса оңа: «Симун!
Саңа бир айтҗак задым бар» дийди. Ол хем: «Айдыбер,
Мугаллым» дийди. 41 Иса шейле дийди: «Ики адам бир
карз бериҗә бергилиди. Бириниң бәш йүз динар, бири-
ниң хем элли динар бергиси барды. 42 Оларың бермәге
затлары болмансоң, карз бериҗи икисиниң хем бергисини

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

гечди. Инди Маңа айт, оларың хайсысы оны көп сөер?»
43 Симун: «Мениң пикиримче, көпрәк карзы гечилен бол-
са герек» дийди. Иса: «Догры пикир этдиң» дийди. 44 Он-
соң аяла тарап өврүлип, Симуна шейле дийди: «Бу аялы
гөрйәңми? Мен сениң өйүңе гелдим, сен Маңа аягым
үчин сув-да бермедиң. Эмма ол Мениң аягымы гөзяшлары
билен ювуп, сачы билен сүпүрди. 45 Сен мени өпмедиң,
эмма бу аял гелелим бәри, ызыны үзмән аякларымдан
өпүп отыр. 46 Сен Мениң башымы зейтун ягы билен-де яг-
ламадың, эмма бу аял аякларымы ыслы яг билен яглады.
47 Шонуң үчин саңа айдярын: онуң көп болан гүнәлери ге-
чилди. Онуң көп сөййәндигиниң себәби, ине, шунда. Эм-
ма кимиң аз гүнәси гечилсе, ол аз сөер». 48 Аяла болса:
«Сениң гүнәлериң гечилди» дийди. 49 Онуң билен биле са-
чак башында отуранлар: «Гүнәлери-де гечйән бу кимкә?»
дийшип, ичлерини геплетмәге башладылар. 50 Иса болса
аяла: «Иманың сени халас этди. Саг-аман гит» дийди.

8–НҖИ БАП

Исаның ызына эерен аяллар

1 Шундан соң, Иса шәхерме-шәхер, обама-оба айла-
нып, вагыз эдип, Худайың Патышалыгының хош хабары-
ны билдирйәрди. 2 Он ики шәгирт ве эрбет рухлардан хем
сыркавлыклардан гутулан кәбир аяллар, ичинден еди җын
чыкан Магдалалы дийилйән Меръем, 3 Хиродесиң өйүни
доландырян Хузаның аялы Юханна, Сузанна ве башга-да
биртопар аяллар Онуң янындады. Олар өз эмләклери билен
Оңа* гуллук эдйәрдилер.

Экин тымсалы

4 Көп халайык үйшүп, хер шәхерден Исаның янына
йыгнананларында, Ол тымсал билен гүррүң берди: «5 Бир

* 8:3 *Оңа* – иң гадымы голязмаларда: «олар».

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

дайхан экин экмәге гидйәр. Экип йөркә, тохумларың
бирнәчеси ёлуң якасына дүшйәр, олар депеленйәр ве гуш-
лар гелип, олары чокалаярлар. 6 Бирнәчеси хем дашлыга
дүшүп, гөгерен бадына гураяр, чүнки ызгар ёк экен. 7 Бир-
нәчеси тикенлериң арасына дүшйәр, тикенлер олар билен
өсүп, олары басяр. 8 Бирнәчеси-де говы ере дүшенсоң, гө-
герип, йүз эссе хасыл берйәр». Булары айдансоң: «Гулагы
барлар эшитсин!» дийип гыгырды. 9 Шәгиртлери Ондан:
«Бу тымсалың манысы нәме?» дийип сорадылар. 10 Ол
шейле дийди: «Худайың Патышалыгының сырларына дү-
шүнмек укыбы сизе берилди, йөне башгаларына гөзләп
гөрмесинлер, эшидип дүшүнмесинлер дийип, тымсаллар
билен айдыляр. 11 Тымсалың манысы шейле: Тохум Худа-
йың сөзүдир. 12 Ёлуң якасына дүшен дәнелер сөзи эшидйән
адамлары аңладяр. Йөне соң гутулмазлыклары үчин шей-
тан оларың калбындан сөзи согруп алар. 13 Дашлык ере
дүшенлер болса сөзи эшиденлеринде шатлык билен кабул
эдйән адамлары аңладяр. Йөне олар көклериниң ёклугы
үчин, аз вагтлайын иман эдип, сынаг вагты имандан дән-
йәрлер. 14 Тикенлер арасына дүшенлер болса сөзи эшидйән-
лери аңладяр, йөне бу яшайшың гайгылары, байлыклары,
кейпи-сапасы олары барха богяр, олар хасыл бермейәр-
лер. 15 Говы топрага дүшенлер болса, Сөзи эшидип, оны
ягшы хем ак йүрекде саклап, сабыр билен миве берйәнле-
ри аңладяр.

Әхли зат ягтылыга чыкар

16 Хич ким чыраны якып, онуң үстүни бир гап билен
өртйән дәлдир я-да оны чарпаяның ашагында гойян дәл-
дир. Гайтам, ичерик гиренлер ышыгы гөрер ялы, оны чыра-
даның үстүнде гойяндыр. 17 Чүнки белли болмаҗак гизлин
зат ёкдур, билнип үсти ачылмаҗак яшырын зат ёкдур.
18 Шонуң үчин, эшидишиңизе үнс бериң, чүнки кимде бар
болса, оңа берлер, йөне кимде ёк болса, өзүнде бардыр
дийип гүман эдйәни хем ондан алнар».

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

Исаның эҗеси ве доганлары

19 Исаның эҗеси билен доганлары Оны гөрмәге гелди,
йөне мәреке зерарлы, олар Онуң янына барып билмеди-
лер. 20 Оңа: «Эҗең билен доганларың дашарда дурлар, Се-
ни гөрмек ислейәрлер» дийип хабар берилди. 21 Эмма Иса:
«Мениң эҗем, доганларым – Худайың Сөзүни диңләп,
оны берҗай эдйәнлердир» дийди.

Иса тупаны ятыряр

22 Бир гүн Иса шәгиртлери билен бир гайыга мүнүп,
олара: «Көлүң аңырсына гечелиң» дийди. Шейлеликде,
уградылар. 23 Баряркалар, Ол ука гитди. Көлде бирден гүйч-
ли ел туруп, гайыга сув долуп башлады, олар ховплы ягдая
дүшдүлер. 24 Шәгиртлер барып, Оны оярып: «Уссат, Уссат,
хеләкленип барярыс!» дийдилер. Иса туруп, еле хем чайка-
нян сува кәеди, олар-да ятды, шейле ими-салалык болды.
25 Ол шәгиртлерине: «Сизиң иманыңыз ханы?» дийди. Олар
болса геңиргенишип, горкушып, бири-бирлерине: «Бу ким?
Бу еле хем сува буйрук берйәр, олар-да гулак асяр» ди-
йишдилер.

Җынлы адамың сагалдылышы

26 Олар Җелиләниң гаршысында ерлешен гадаралыла-
рың юрдуна гелдилер. 27 Иса кенарда гайыкдан дүшенде,
Оңа шол шәхерден болан ве кән вагт бәри җыны бар бир
адам габат гелди. Бу эгинбаш геймән, өйде яшаман, мазар-
ларың ичинде яшарды. 28 Ол Исаны гөренде гыгырып,
Онуң өңүнде ере йүзин йыкылып, батлы сес билен шейле
дийди: «Эй Иса! хеммелерден бейик Худайың Оглы, мениң
билен нәме ишиң бар? Саңа ялбарярын, мени гынама».
29 Чүнки Иса арваха ол адамдан чыкмагы буйрупды, себә-
би арвах оны йыгы-йыгыдан тутярды. Мунуң үчин ол ада-
мы зынҗырлап, күнделәп саклардылар. Эмма ол баглары
гырарды, җын оны чөллере чекерди. 30 Иса ондан: «Адың

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

нәме?» дийип сорады. Ол хем: «Легион» дийип җогап бер-
ди. Чүнки оңа көп җын гирипди. 31 Җынлар өзлерине дов-
зах чукурына гитмеги буюрмасын дийип, Иса ялбардылар.
32 Шол ерде дагың үстүнде бир улы доңуз сүрүси отлап
йөрди. Җынлар доңузларың ичине гирмәге ругсат бермеги
үчин, Оңа ялбардылар. Ол хем ругсат берди. 33 Олар яңкы
адамдан чыкып, доңузлара гирдилер. Сүри болса учутдан
көлүң ичине пайырдашып гарк болды. 34 Чопанлар болан
зады гөренлеринде гачып, шәхердир обалара муны хабар
бердилер. 35 Халайык-да болан зады гөрмек үчин чыкып,
Исаның янына гелди. Олар ичинден җынларың чыкан ада-
мының гейнип, Исаның аякларының дүйбүнде отураны-
ны, акылының хем ериндедигини гөрүп горкдулар. 36 Бу
ваканы гөренлер болса җын уран адамың нәхили сагала-
ныны олара гүррүң бердилер. 37 Онсоң гадаралылар юрду-
ның бүтин илаты Исадан янларындан гитмегини хайыш
этдилер, себәби олара улы горкы аралашыпды. Иса-да га-
йыга мүнүп, ызына гайтды. 38 Эмма ичинден җынлар чыкан
адам Онуң янында болмак үчин, Иса ялбарды. 39 Иса-да:
«Бар, өйүңе гайт, Худайың саңа эденлерини гүррүң бер»
дийип, оны угратды. Ол хем гидип, Исаның өзүне эденле-
рини бүтин шәхере җар этди.

Дирелен гыз, сагалан аял

40 Иса ызына өврүлип геленде, халк Оны гаршылады,
чүнки хеммелер Оңа гарашярды. 41 Ине, синагоганың баш-
лыгы болан Яйрус атлы бир адам гелип, Исаның аягына
йыкылып, Ондан өйүне бармагы хайыш этди. 42 Чүнки
онуң он ики яшларындакы екеҗе гызы өлүм яссыгында
ятырды. Иса ол ере барярка, халайык хер яндан Оны гыс-
ярды. 43 Ол ерде он ики йылдан бәри ган акмасы тутуп,
бар-ёгуны тебиплере харч этсе-де, хич бирисинден шыпа
тапмадык бир аял барды. 44 Ол Исаның еңсесинден барып,
Онуң гейиминиң сыйына элини дегирди велин, шол бада
онуң ган акмасы кесилди. 45 Иса: «Маңа ким эл дегирди!»

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

дийди. Хеммелер инкәр эденде, Петрус билен янындакы-
лар: «Уссат! Халк дашыңы алып, Сени гысып-говруп баряр,
Сен болсаң: „Маңа ким эл дегирди?“ диййәрсиң» дийди-
лер. 46 Эмма Иса: «Маңа бири элини дегирди, чүнки Мен
Өзүмден бир гүйҗүң чыканыны аңдым» дийди. 47 Аял гиз-
лин галып билмәнини гөрүп, титрәп, Онуң өңүнде ере
йыкылды. Бүтин халкың өңүнде нәме үчин Оңа элини
дегренини, шол бада хем шыпа тапаныны айтды. 48 Иса
оңа: «Гызым! Иманың саңа шыпа берди. Саг-аман гит»
дийди. 49 Иса бу сөзлери айдып дурка, синагога башлыгы-
ның өйүнден бири гелип: «Гызың айрылды, Мугаллымы
азара гойма» дийди. 50 Эмма Иса муны эшиденде, оңа:
«Горкма, диңе иман эт, ол гутулар» дийди. 51 Өе гелип
етенлеринде болса, Петрус, Яхя, Якуп ве гызың эне-ата-
сындан башга хич киме Өзи билен ичерик гирмәге ругсат
этмеди. 52 Хеммелер аглашып, яс тутуп отырдылар. Иса:
«Агламаң, ол өленок, ол уклап ятыр» дийди. 53 Гызың өлү-
дигини билйәндиклери үчин, Оңа гүлүшдилер. 54 Эмма
Иса хеммелери дашарык ковуп, гызың элинден тутды-да,
гыгырып: «Гызым, гал!» дийди. 55 Онуң рухы ызына гелип,
гыз шолбада ёкары галды. Иса оңа нахар берилмегини
буюрды. 56 Гызың эне-атасы гең галды. Иса болса нәме
боланыны хич киме айтмазлыгы табшырды.

9–НҖЫ БАП

Иса он ики ресулыны ил арасына иберйәр

1 Иса он ики шәгирдини бир ере чагырып, олара бүтин
җынлары ковмага, сыркавлыклара эм этмәге, гүйч хем ыг-
тыяр берип, 2 олары Худайың Патышалыгыны вагыз этмәге,
сыркавлара шыпа бермәге ёллады. 3 Олара шейле дийди:
«Ёл үчин хич зат алмаң: не таяк, не торба, не чөрек, не
пул, не-де ики көйнек. 4 Хайсы өе барсаңыз, шол ерде га-
лып, шол ерден хем ёла чыкың. 5 Сизи ниреде кабул этме-
селер, шол шәхерден чыкып баряркаңыз, олара гүвәлик
болар ялы, аягыңызың тозуны какың». 6 Олар-да ёла дүшүп,

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

обама-оба айландылар, Хош Хабары ыглан эдип, хемме
ерде шыпа бердилер. 7 Тетрарх Хиродес болан вакаларың
барыны эшидип, гаты алҗырады. Чүнки кәбирлери: «Яхя
өлүмден дирелипдир», 8 кәбирлери: «Ыляс пейда болупдыр»,
башгалары хем: «Гадым пыгамберлериң бири дирелипдир»
дийишйәрдилер. 9 Хиродес болса: «Мен Яхяның башыны
кесдим, йөне бу хабарларыны эшидйән Адамым кимкә?»
дийип, Оны гөрҗек болярды.

Иса бәш мүң адамы доюряр

10 Ресуллар ызларына өврүлип геленлеринде, өз эден
ишлерини Иса хабар бердилер. Ол хем олары янына алып,
Бетсайда диен шәхериң голайында бир чола ере чекилди.
11 Халайык муны билип, Онуң ызындан барды. Ол хем ола-
ры оңат гаршылап, Худайың Патышалыгы хакда гүррүң
берип, шыпа мәтәчлери сагалтды. 12 Гүн яшып барярка,
Онкилер Исаның янына гелип, шейле дийдилер: «Халкы
гойбер, төверекдәки обалара, мейданлара гидип, ятара ер
ве азык тапсынлар. Чүнки биз бир чола ерде». 13 Эмма Ол:
«Олара сиз иере зат бериң» дийди. Олар хем: «Гидип, бүтин
бу халайыга иймит сатын алмасак, бизиң бәш чөрек билен
ики балыкдан башга задымыз ёк» дийдилер. 14 Себәби олар
бәш мүңе голай адамды. Эмма Иса шәгиртлерине: «Олары
элли-эллиден топар-топар бөлүң-де отурдың» дийип таб-
шырды. 15 Олар хем шейле эдип, хеммелери отуртдылар.
16 Иса болса бәш чөрек билен ики балыгы алып, Гөге ба-
кып, олар үчин шүкүр этди-де, халка пайлар ялы, бөлүшди-
рип, шәгиртлерине берди. 17 Хеммелер ийип дойды, артып
галан чөрегиң дөвүмлерини болса йыгнап, он ики себеди
долдурдылар.

Петрусың Месихи танамагы

18 Бир гүн Иса екеликде дога эдйәрди, шәгиртлери хем
Онуң янындады. Иса олардан: «Халк Маңа ким диййәр?» ди-
йип сорады. 19 Олар шейле җогап бердилер: «Чокундырыҗы

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

Яхя диййәрлер. Кәбирлери-де Ыляс, кәбирлери хем гадым
пыгамберлериң бири дирелипдир диййәр». [20] Олара: «Сиз
Маңа ким диййәрсиңиз?» дийди. Петрус: «Сен Худайың
Месихисиң» дийди. [21] Иса болса муны хич киме айтмаң
дийип, олара берк табшырды. [22] Ол ене шейле дийди:
«Ынсан Оглы көп гөрги гөрмели, яшулулар, баш руханылар ве канунчылар тарапындан рет эдилмели, өлдүрилмели ве өленден үч гүнден соң дирелмелидир». [23] Хеммелере
шейле дийди: «Ким Мениң ызыма эермек ислейән болса,
өзүни инкәр этсин-де, хер гүн хачыны алып, ызыма дүшсүн. [24] Чүнки ким җаныны халас этмек ислесе, оны йитирер, йөне ким җаныны Мениң угрумда йитирсе, оны халас
эдер. [25] Себәби бир адам бүтин дүнйәни газанып-да, өзүни
ёгалтса я өзүне зыян етирсе, оңа нәме пейдасы бар?
[26] Ким Менден ве Мениң сөзлеримден утанса, Ынсан
Оглы-да Өзүниң, Атасының ве мукаддес перишделериң
шөхраты билен гелен махалы ондан утанар. [27] Эмма сизе
догрусыны айдярын: бу ерде дуранларың арасында Худайың Патышалыгыны гөрмезден өң өлүми датмаҗак кәбир
адамлар бар».

Исаның гөрнүши үйтгейәр

[28] Бу сөзлери айданындан секиз гүне голай вагт геченсоң,
Иса Петрусы, Яхяны ве Якубы янына алып, дога этмәге
дага чыкды. [29] Дога эдип отырка, Онуң йүз кешби үйтгәп,
эгинбашы ялдырап агарды. [30] Ине, ики адам Онуң билен
гүррүң эдип дурдулар. Бу Муса билен Ылясды. [31] Олар
шөхрат билен пейда болуп, Онуң Иерусалимде амала ашҗак айрылышы хакда гүррүң эдйәрдилер. [32] Петрус билен
онуң янындакылары укы басмарлаярды, йөне укудан ачыланларында, Исаның шөхратыны хем Онуң янында дуран
ики адамы гөрдүлер. [33] Муса билен Ыляс Исаның янындан
айрылып баряркалар, Петрус нәме диййәнини билмән Оңа:
«Уссат, Бизе бу ерде болмак говы, үч чадыр гуралы: бири –
Саңа, бири – Муса, бири – Ыляса» дийди. [34] Петрус булары

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

айдып дурка, бир булут гелип, олара көлеге салды. Олар
булуда гиренлеринде горкдулар. 35 Булутдан: «Мениң сөй-
гүли* Оглум Бу! Оны диңләң» диен оваз гелди. 36 Бу оваз
гелен вагты, Иса еке галды. Шәгиртлер болса дымып,
гөрен затлары барада шол гүнлерде хич киме гүррүң бер-
медилер.

Арвах ёлуган огланың сагалдылышы

37 Шол гүнүң эртеси дагдан иненлеринде, бир улы мә-
реке Исаны гаршылады. 38 Мәрекәниң ичинден бир адам
гыгырып, шейле дийди: «Мугаллым! Саңа ялбарярын, ме-
ниң оглума бир серет, чүнки ол мениң ялңыз чагам.
39 Ине, оны бир рух тутяр-да, чага бирден чыгыряр. Рух
силтерләп, онуң агзындан ак көпүк гетирип, пагыш-пара
эденден соң, ондан зордан айрыляр. 40 Оны чыкармаклары
үчин, Сениң шәгиртлериңе ялбардым, йөне олар башар-
мадылар». 41 Иса оңа: «Эй, ёлдан чыкан имансыз несил!
Мен хачана ченли сиз билен биле болуп, сизе чыдайын?
Оглуңы бәрик гетир» дийди. 42 Чага Исаның янына гелйәр-
кә, җын оны ере уруп, көп силтерледи. Эмма Иса арваха
кәйәп, чаганы сагалдып, атасына говшурды. 43 Хеммелер
Худайың бейикдигине гең галдылар. Хеммелер Исаның бү-
тин ишлерине гең галышып дуркалар, Ол Өз шәгиртлери-
не: 44 «Бу сөзлер гулагыңызда галсын: Ынсан Оглы ынсан
элине берлер» дийди. 45 Эмма олар бу сөзе дүшүнмедилер.
Сөз олар акыл етирмез ялы яшырынды, олар хем бу бара-
да Исадан сорамага чекиндилер.

Иң улы ким?

46 Шәгиртлериң арасында оларың хайсының улудыгы
барада җедел йүзе чыкды. 47 Иса оларың йүрегиндәки пи-
кири аңып, бир чаганы алды-да, янында дурузды. 48 Онсоң
олара шейле дийди: «Ким бу чаганы Мениң адымдан кабул

---

* 9:35 *Сөйгули* – иң гадымы голязмаларда: «сайланан».

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

этсе, Мени кабул этдигидир. Ким-де Мени кабул этсе,
Мени Ёлланы кабул этдигидир. Сизиң араңызда ким хем-
меден кичи болса, ол улы болар». 49 Яхя шейле дийди:
«Мугаллым! Биз Сениң адың билен җынлары чыкарян
бир адамы гөрүп, оны бөкдедик, чүнки ол бизиң билен
бирликде Сениң ызыңа эеренок». 50 Иса оңа: «Оны бөкде-
мәң! Чүнки ким сизе гаршы болмаса, сизиң тарапдары-
ңыздыр» дийди.

Самариялылар Исаны ислемейәр

51 Гөге алынмалы махалы голайланда, Иса Иерусалиме
тарап айгытлы ёла дүшди. 52 Ол Өзүнден өң бирнәче чапа-
ры ёллады. Олар хем Оңа тайярлык гөрмек үчин барып,
самариялыларың бир обасына гирдилер. 53 Эмма Оны ол
ерде кабул этмедилер, чүнки угры Иерусалиме тарапды.
54 Шәгиртлери Якуп билен Яхя муны гөрүп: «Я Реб! Ола-
ры хеләк этсин дийип, Ылясың эдиши ялы, Гөкден от яг-
дырмагымызы ислейәрсиңми?» дийдилер. 55 Иса өврүлип,
олара кәеди: «Сиз хайсы рухдандыгыңызы билмейәрси-
ңиз. 56 Ынсан оглы адамлары хеләк этмәге дәл-де, халас
этмәге гелди». Онсоң башга оба гитдилер.

Исаның ызына эермек

57 Ёл билен баряркалар, бир адам Оңа: «Я Реб! Сен нирә
гитсең, мен-де ызыңа дүшерин» дийди. 58 Иса оңа: «Тил-
килериң сүрени, гушларың хөвүртгеси бардыр, йөне Ынсан
Оглуның башыны гояра-да ери ёкдур» дийди. 59 Башга би-
рине: «Мениң ызыма дүш» дийди. Эмма ол: «Я Реб! Ругсат
эт, өңүрти гидип, какамы җайлайын» дийди. 60 Эмма Иса
оңа: «Гой, өлүлер өз өлүлерини җайласынлар, йөне сен
гит-де, Худайың Патышалыгыны вагыз эт» дийди. 61 Ене
бириси: «Я Реб! Сениң ызыңа дүшейин, йөне ругсат бер,
өңүрти өз машгалам билен хошлашайын» дийди. 62 Иса
оңа: «Элине азалы алансоң, ызына середйән адам Худайың
Патышалыгына ярашмаз» дийди.

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

10–НҖЫ БАП

Етмишлер ил арасына иберилйәр

1 Шундан соң Реб башга етмиш адамы белләп, олары
Өз гитҗек болуп йөрен әхли шәхерлерине, ерлерине
ики-икиден өңүнден ёллады. 2 Олара шейле дийди: «Ха-
сыл бол, йөне ишгәр аз. Хасылыны йыгмага ишгәр иберер
ялы, хасыл ээси Реббе ялбарың. 3 Гидиң! Ине, Мен сизи
мөҗеклер арасына гузулар ялы ёллаярын. 4 Яныңыза не
халта, не торба, не-де чарык алың. Ёлда хич киме салам
бермәң. 5 Хайсы өе барсаңыз, өңүрти: „Бу өе парахатлык!“
дийиң. 6 Ол өйде парахатлыгы сөййән адам бар болса, са-
ламыңыз онуң үстүне гонар, ёк-да болса, ене өзүңизе өврү-
лер. 7 Ол өйде галып, оларың беренлерини ийип-ичиң,
чүнки ишгәр өз муздуна мынасыпдыр. Өйден-өе гитмәң.
8 Бир шәхере барып, кабул эдилениңизде, өңүңизде нәме
гоюлса, шоны ийиң. 9 Ол ердәки сыркавлара шыпа бе-
риң-де: „Худайың Патышалыгы сизе голайлады“ дийиң.
10 Эмма бир шәхере барып, кабул эдилмәниңизде, онуң
көчелерине чыкың-да, шейле дийиң: 11 „Шәхериңизде
аягымыза япышан тозаны-да сизе гаршы какярыс. Йөне
Худайың Патышалыгының өзүңизе голайлашаныны би-
лиң“. 12 Мен сизе шол гүнде Содомың ягдайының ол шә-
хериң ягдайындан хас еңил болҗагыны айдярын. 13 Вай
саңа, эй Хоразин! Вай саңа, эй Бетсайда! Сизде йүзе чыкан
мугҗызалар Сурда ве Сайдада йүзе чыкан болсады, онда
олар эййәм җул хем күлүң ичинде отурып тоба эдердилер.
14 Эмма магшар гүни Суруң ве Сайданың ягдайы сизиң яг-
дайыңыздан хас еңил болар. 15 Сен, эй Капернаум, арша
гөтерилерсиңми? Ёк, довзаха ченли ашак ташланарсың.
16 Сизи диңлән Мени диңләр, сизи рет эден Мени рет эдер.
Мени рет эден болса, Мени Ёллаными рет эдер». 17 Ол ет-
миш шәгирт шатлык билен өврүлип: «Я Реб! Сениң адыңы
агзанымызда, җынлар хем бизе боюн болярлар» дийдилер.

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

[18] Иса олара шейле дийди: «Мен шейтаның Гөкден йылды-
рым ялы болуп ашак иненини гөрдүм. [19] Ине, сизе йылан-
лары, ичянлары ве душманың бүтин гүйҗүни депелемәге
ыгтыяр бердим, хич зат сизе зыян етирмез. [20] Йөне рух-
ларың сизе боюн болмагына дәл-де, атларыңызың Гөкде
язылмагына бегениң». [21] Шол сагатда Иса Мукаддес Рух
аркалы шатланып, шейле дийди: «Эй, Ериң-гөгүң Ребби
Атам, Сениң бу затлары акылдарлардан, дүшүнҗелилерден
яшырып, кичиҗик чагалара аян эдениңе шүкүр эдйәрин!
Хава, Ата! Чүнки Сениң халайшың шейледи». [22] Онсоң
шәгиртлерине шейле йүзленди: «Хемме зады Маңа Атам
табшырды, Оглуң кимдигини Атадан башга хич ким бил-
мез. Атаның хем кимдигини Огулдан ве Оглуң әшгәр этмек
ислейән адамларындан башга хич ким билмез». [23] Йөрите
шәгиртлере йүзленип, шейле дийди: «Сизиң гөрйән зат-
ларыңызы гөрйән гөзлер не багтлы! [24] Сизе айдярын: көп
пыгамберлер, патышалар сизиң гөрйәнлериңизи гөрмек
иследилер, йөне гөрмедилер, сизиң эшидйәнлериңизи
эшитмек иследилер, йөне эшитмедилер».

Оңат самариялы

[25] Ине, бир канунчы туруп, Исаны сынамак үчин: «Му-
галлым! Эбеди яшайшы мирас алмак үчин, мениң нәме
этмегим герек?» дийип. Ондан сорады. [26] Иса оңа сораг
билен йүзленди: «Канунда нәме язылыпдыр? Сен нәхили
окаярсың?» [27] Ол: «Худайың Ребби бүтин калбың, бүтин
җаның, бүтин гүйҗүң ве бүтин дүшүнҗәң билен сөй, гоң-
шыңы өзүң ялы сөй» дийди. [28] Иса оңа: «Догры җогап
бердиң, шуны эт, яшарсың» дийди. [29] Эмма ол өзүни акла-
җак болуп: «Мениң гоңшым ким?» дийип, Исадан сорады.
[30] Иса оңа шейле җогап берди: «Бир адам Иерусалимден
Эриха барярка, гаракчыларың элине дүшйәр. Олар онуң
эшиклерини эгнинден сыпырып алярлар-да, оны енҗип,
чалаҗан ташлап гидйәрлер. [31] Төтәнликде бир руханы шол
ёлдан барярка, ол адамы гөренде, ёлуң ол тарапы билен

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

гечип гидйәр. 32 Онсоң бир левили-де шол ере гелип, оны
гөренде, ёлуң ол тарапы билен гечип гидйәр. 33 Йөне шол
ёлдан гечип барян бир самариялы онуң үстүнден гелйәр,
оны гөрүп йүреги аваяр. 34 Онуң янына барып, зейтун ягы
билен шерап гуюп, яраларыны сараяр. Онсоң ол адамы өз
эшегине мүндүрип, бир мыхманхана гетирип, оңа гарашык
эдйәр. 35 Шол гүнүң эртеси чыкарып мыхманханача ики ди-
нар берип: „Муңа гарашык эт, артыкмач хараҗадыңы өврү-
лип гелйәркәм берерин“ дийййәр. 36 Сениң пикириңче, бу үч
адамың хайсысы гаракчыларың элине дүшен адамың гоң-
шусы боляр?» 37 Канунчы: «Оңа рехим эден адам» дийип җо-
гап берди. Иса хем оңа: «Бар, сен-де шонуң ялы эт» дийди.

Иса Марта билен Меръемиң өйүнде

38 Иса билен шәгиртлери ёлларына довам эдип барярка-
лар, Ол бир оба гирди. Ол обада Марта атлы бир аял Оны
өйүне мыхман алды. 39 Бу аялың Меръем атлы бир гыз до-
ганы барды. Ол Исаның аягына якын отурып, Онуң сөз-
лерине гулак асярды. 40 Марта хызмат билен башагай болуп
йөршүне, Исаның янына гелип, шейле дийди: «Я Реб! Гыз
доганымың мениң еке өзүме хызмат этдирип йөрмеги се-
ниң первайыңа дәлми? Оңа айт, маңа көмеклешсин».
41 Иса оңа шейле дийди: «Марта, Марта! Сен көп затлара
аладаланып, биынҗалык болярсың. 42 Йөне диңе бир зат
герек. Меръем өзүнден алынмаҗак оңат пайы сайлады».

11–НҖИ БАП

Нәхили дога этмели

1 Гүнлериң биринде Иса бир ерде дога эдйәрди. Дога-
сыны гутаранда, шәгиртлериниң бири Оңа: «Я Реб! Яхя-
ның өз шәгиртлерине өвредиши ялы, Сен хем бизе дога
этмеги өврет» дийди. 2 Олара шейле дийди: «Дога эдени-
ңизде шейле дийиң: Эй, Гөкдәки Атамыз*! Адың мукаддес

* **11:2** *Гөкдәки Атамыз* – иң гадымы голязмаларда: «Ата».

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

болсун. Патышалыгың гелсин, Гөкде болшы ялы, Ерде-де
Сениң ислегиң амала ашсын. 3 Гүнделик чөрегимизи бизе
гүнде бер. 4 Гүнәлеримимизи геч. Чүнки биз хем өзүмизе
гаршы гүнә эденлериң барының гүнәсини гечйәрис. Бизи
сынага салма, бизи иблисден халас эт». 5 Онсоң Иса олара
шейле дийди: «Айдалы, сизиң бириңизиң бир достуңыз
бар. Ол ярыгиҗе оңа барып, шейле диййәр: „Дост! Маңа
үч чөрек карз бер. 6 Чүнки бир достум ёлдан мениңкә
гелди. Онуң өңүнде гояра задым ёк“. 7 Ол хем ичерден
шейле диййәр: „Маңа зәхмет берме, гапы эййәм япыл-
ды, чагаларым мениң билен биле дүшекде ятыр, мен ту-
руп, саңа зат берип билҗек дәл“. 8 Сизе диййәрин, яңкы
достлук хатырасына туруп, оңа чөрек бермесе-де, онуң
хөчҗетлиги үчин нәче ислесе берер. 9 Сизе диййәрин,
диләң, сизе берлер. Агтарың, тапарсыңыз. Гапыны какың,
сизе ачылар. 10 Чүнки хер дилән алар, агтаран тапар, га-
пы какана гапы ачылар. 11 Сизден хайсы ата оглы чөрек
диләнде, оңа даш берер? Я-да балык диләнде, балык
ерине оңа йылан берер? 12 Я-да юмуртга диләнде, оңа
ичян берер? 13 Шейлеликде, эрбет болан сиз өз огланла-
рыңыза оңат сылаглар бермеги билйән болсаңыз, Гөкдәки
Атаңыз Өзүнден диләнлере хас-да көп Мукаддес Рухы
берер!»

Иса ве Беелзебул

14 Бир гезек Иса бир лал җыны ковярды. Җын чыкан
бадына, лал адам геплемәге башлады, халайык муңа ге-
ңиргенди. 15 Йөне оларың кәбири: «Ол җынларың ханы
Беелзебул аркалы җынлары ковяр» дийдилер. 16 Бейлеки-
лер хем Гөкден бир аламат гөркезмегини талап эдип, Оны
сынамакчы болдулар. 17 Эмма Иса оларың пикирлерини
билип, шейле дийди: «Ичинде бөлүнишик болан патыша-
лык даргар, өз ичинден бөлнен өй йыкылар. 18 Шейтан өз
ичинден бөлүнсе, онуң патышалыгы нәхили дурар? Муны
сизиң „Җынлары Беелзебул аркалы ковяр“ диййәниңиз

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

үчин айдярын. [19] Мен җынлары Беелзебул аркалы ковян
болсам, онда сизиң адамларыңыз олары ким аркалы ковяр?
Мунуң үчин, олар сизе казылык эдерлер. [20] Мен җынлары
Худайың бармагы аркалы ковян болсам, онда Худайың
Патышалыгы сизе гелендир. [21] Долы ярагланан бир гүйчли
адам өз өйүни гораян болса, онуң мал-мүлки ховпсузлык-
дадыр. [22] Эмма өзүнден гүйчли адам хүҗүм эдип, оны еңсе,
онда онуң буйсанян хемме ярагларыны алып, олҗасыны
пайлар. [23] Мениң билен биле болмадык Маңа гаршыдыр,
Мениң билен биле йыгмадык дагадар. [24] Ал-арвах адамдан
чыканда, гурак ерлере айланып, дынчлык гөзлейәр, йөне
оны тапманда: „Чыкан өйүме өврүлейин“ диййәр. [25] До-
ланып геленде, өйүң сүпүрилги, ербе-ердигини гөрйәр.
[26] Онсоң гидип, өзүнден хем эрбет еди рухы янына ал-
яр-да, шол ере барып, месген тутяр. Шейлеликде, ол
адамың соңкы ягдайы озалкысындан хем эрбет боляр».
[27] Иса бу затлары айдып дурка, халайыгың арасындан бир
аял сесини гаталдып: «Сени догран, Сени эмдирен эне не
багтлы!» дийди. [28] Ол болса шейле җогап берди: «Хава,
Худайың сөзүни эшидип, оны ерине етирйәнлер хас хем
багтлыдыр!»

Юнусың аламаты

[29] Халайык йыгнаныберенде, Иса шейле дийди: «Бу не-
сил эрбет несил, ол аламат талап эдйәр, йөне оңа Юнус
пыгамбериңкиден башга аламат берилмез. [30] Юнус Нине-
вия халкына нәхили аламат болан болса, шонуң ялы-да,
Ынсан Оглы бу несле аламат болар. [31] Гүнортаның аял па-
тышасы хөкүм гүнүнде бу неслиң адамлары билен биле-
ликде галып, олары хөкүм эдер. Чүнки ол Сүлейманың
пәхимини диңлемек үчин, Ериң ол уҗундан гелди, ине, бу
ерде Сүлеймандан-да улы Бири бар. [32] Ниневия халкы хө-
күм гүнүнде бу несил билен билеликде галып, оны хөкүм
эдер, чүнки олар Юнусың вагзы билен тоба этдилер, ине,
бу ерде Юнусдан-да улы Бири бар».

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

Бедениң ышыгы

«33 Хич ким чыраны якып, гизлин ерде я-да галла өлче-
гиниң ашагында гойян дәлдир, терсине, ичери гиренлер
ышыгы гөрер ялы, оны чыраданың үстүнде гойяндыр.
34 Сениң бедениң чырасы гөзүңдир. Гөзүң саг болса, бүтин
бедениң хем ягты болар, гөзүң шикесли болса, бүтин беде-
ниң хем гараңкы болар. 35 Шейлеликде, әгә бол, сендәки
ышык гараңкы болаймасын. 36 Сениң бүтин бедениң ягты
болуп, хич бир гараңкы ери ёк болса, чыра сени өз шөхле-
си билен ягтылдян ялы, бедениң бүтинлей ягты болар».

Вай гүнүңизе, фарисейлер!

37 Иса бу затлары айдып дурка, бир фарисей Оны өйүне
нахара чагырды. Ол барып, сачак башында отурды. 38 Фари-
сей Онуң нахардан өң ювунманлыгыны гөренде геңирген-
ди. 39 Эмма Реб оңа шейле дийди: «Ине, сиз фарисейлер
кәседир гап-чанагың дашыны арассалаярсыңыз, йөне ичи-
ңиз огрулык хем яманлыкдан долы. 40 Акмаклар! Дашарыны
ярадан ичерини-де яратмадымы? 41 Бар задыңыздан садака
бериң, ине, хеммеси сизиң үчин арасса болар. 42 Вай гүнү-
ңизе, эй фарисейлер! Чүнки сиз нарпыздан, садап отундан,
хер хили гөк өнүмден зекат берйәрсиңиз, йөне адыллык
ве Худайың сөйгүсини әсгермезлик эдйәрсиңиз. Сиз була-
ры этмели, бейлекилери-де әсгермезлик этмели дәлдиңиз.
43 Вай гүнүңизе, эй фарисейлер! Чүнки сиз синагогаларда
баш күрсүлери, базар ерлеринде салам алмагы сөййәрсиңиз.
44 Вай гүнүңизе! Чүнки сиз белгисиз габырлар ялысыңыз.
Бу габырларың үстүнде гезйән адамлар оларың барлыгыны
билйән дәлдир». 45 Канунчыларың бири Оңа: «Эй Мугал-
лым! Сен бу затлары айтмак билен, бизиң хем гөвнүмизе
дегйәрсиң» дийди. 46 Иса хем шейле дийди: «Вай сизиң хем
гүнүңизе, эй канунчылар! Чүнки сиз гөтермеги кын йүк-
лери адамлара йүклейәрсиңиз, өзүңиз болса ол йүклере
бир бармагыңызы хем дегирмейәрсиңиз. 47 Вай гүнүңизе!

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

Чүнки сиз пыгамберлериң губурларыны салярсыңыз, ола-
ры өлдүренлер болса сизиң аталарыңыз. 48 Шейдип хем,
аталарыңызың эден ишлерине гүвәлик берип, олар билен
ылалашярсыңыз. Олар пыгамберлери өлдүрдилер, сиз хем
оларың губурларыны салярсыңыз. 49 Шу себәпден хем Ху-
дайың хикмети айдыпдыр: „Мен олара пыгамберлер, ре-
суллар иберерин, оларың кәбирини өлдүрерлер, кәбирини
хем ызарларлар“. 50 Шонуң үчин, дүнйә гурлалы дөкүлен
бүтин пыгамберлериң ганы шу несилден соралар. 51 Хава,
Мен сизе айдярын: Хабылың ганындан башлап, тә гур-
банлык эдилйән ер билен ыбадатхана арасында өлдүрилен
Зекеряның ганына ченли дөкүлен ганлар шу несилден со-
ралар. 52 Вай гүнүңизе, эй канунчылар! Чүнки сиз били-
миң ачарыны алып гитдиңиз, не өзүңиз гирдиңиз, не-де
гирҗеклере ёл бердиңиз». 53 Иса ол ерден гиденсоң, ка-
нунчылар билен фарисейлер Оны гаты гыссап, бирентек
затлара җогап бермегини иследилер. 54 Шейлеликде, Онуң
агзындан бир зат гапҗак болуп, дузак гурдулар.

12–НҖИ БАП

Дуйдурыш ве хыҗувландырыш

1 Бу аралыкда халкдан мүңлерче адам үйшүшип, би-
ри-бирлерине гысылышып дуркалар, Иса өңүрти Өз
шәгиртлерине гүррүң бермәге башлады: «Өзүңизи фарисей-
лериң хамырмаясындан, ягны икийүзлүликден гораң. 2 Үсти
ачылмаҗак япык зат, билинмеҗек гизлин зат ёкдур. 3 Га-
раңкылыкда нәме айтсаңыз, ягтылыкда эшидилер, ички
отагларда чакан чавушыңыз тамларың үстүнден ыглан
эдилер. 4 Эмма Мен, эй достларым, сизе айдярын, тени
өлдүрип-де, башга зат этмеги башармаянлардан горкмаң.
5 Кимден горкмалыдыгыңызы Мен сизе айдайын: өлдүрен-
ден соң довзаха зыңмага гудраты гүйчли Худайдан горкуң.
Хава, сизе айдярын, Ондан горкуң. 6 Бәш серче ики көпү-
ге сатылмаярмы? Муңа гарамаздан, Худай оларың хич

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

бирини унутмаяр. 7 Сизиң башыңызың сачлары хем бү-
тинлей саналгыдыр. Горкмаң, сиз көп серчелерден гыммат-
лысыңыз. 8 Сизе дийййәрин, ким Мени адамларың өңүнде
ыкрар этсе, Ынсан Оглы хем оны Худайың перишделери-
ниң өңүнде ыкрар эдер. 9 Ким Мени адамларың өңүнде
инкәр этсе, ол Худайың перишделериниң өңүнде инкәр
эдилер. 10 Ким Ынсан Оглуна гаршы бир сөз айтса, багыш-
ланар, йөне ким Мукаддес Руха дил етирсе, багышланмаз.
11 Сизи синагогалара, башлыкларың, хөкүмдарларың өңү-
не гетиренлеринде, нәхили, нәме җогап берҗегиңизи, нә-
ме дийҗегиңизи гайгы этмәң. 12 Чүнки Мукаддес Рух нәме
диймелидигиңизи шол сагадың өзүнде сизе өвредер».

Бай акмак

13 Халайыгың арасындан бири Оңа: «Мугаллым! Дога-
ныма айт, гой, ол мирасы мениң билен бөлүшсин» дийди.
14 Иса оңа: «Эй адам, ким Мени сизиң казыңыз я мирас
бөлүҗиңиз эдип белледи?» дийди. 15 Онсоң олара: «Хабар-
дар болуң! Өзүңизи хер хили бетнебисликден гораң, чүнки
бириниң яшайшы онуң мал-мүлкүниң боллугына баглы
дәлдир» дийди. 16 Олара бир тымсал айтды: «Бир бай ада-
мың ери бол хасыл берйәр. 17 Ол адам: „Нәме этсемкәм?
Хасылымы гоймага җайым ёк“ дийип ичини гепледйәр.
18 Онсоң шейле дийййәр: „Шейле эдерин: аммарларымы сө-
күп, улурак аммарлар саларын-да, бүтин галламы, бар зады-
мы шол ере йыгнап, 19 өзүме: Эй җаным, көп йыл үчин
йыгналан биртопар задым бар, дынҗыңы ал, ий, ич, кейп
чек“ диерин. 20 Эмма Худай оңа: „Эй акмак! Эдил шу гиҗә-
ниң өзүнде җаның сенден алнар. Онсоң тайярлан затларың
киме галар?“ дийййәр. 21 Худайың назарында бай болман,
өзи үчин дөвлет йыгнаян адамың ягдайы шейледир».

Гайгы этмәң

22 Онсоң Иса шәгиртлерине шейле несихат берди: «Шо-
нуң үчин сизе дийййәрин: нәме иеркәм дийип җаныңызы,

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

нәме гееркәм дийип тениңизи гайгы этмәң. 23 Җан – ий-
митден, тен эгин-эшикден ёкарыдыр. 24 Гаргалара середиң,
олар не экйәр, не-де оряр. Оларың не аммарлары, не-де
азык сакланян җайлары бар. Муңа гарамаздан, Худай олары
иймитлендирйәр. Сиз гушлардан нәче гымматлысыңыз!
25 Сизиң хайсы бириңиз алада эдип, өз боюңызы тирсек
бойы артдырып билйәрсиңиз? 26 Бу кичиҗик зады эдип
билмейән болсаңыз, онда нәмә галан затларың гайгысы-
ны эдйәрсиңиз? 27 Лилияларың өсүшине середиң, олар не
зәхмет чекйәр, не-де йүп эгирйәр. Эмма сизе диййәрин:
Сүлейман өзүниң бүтин шан-шөхратында хем буларың
бири ялы-да гейинмәнди. 28 Бу гүн мейданда болуп, эртир
ожага ташланян оты Худай шейле гейиндирйән болса, си-
зи нәхили артык гейиндирер, эй, иманы азлар! 29 Сиз-де
нәме ийҗегиңизи, нәме ичҗегиңизи агтарманң, гайгы эт-
мәң. 30 Чүнки дүнйәниң миллетлери буларың хеммесини
агтаряpлар, Атаңыз хем буларың сизе герекдигини бил-
йәр. 31 Худайың патышалыгыны агтарың, бу затларың хем
бары сизе онуң үстүне гошулып берлер. 32 Горкма, эй кичи-
җик сүри! Чүнки Атаңыз Патышалыгы сизе бермәге разы
болды. 33 Нәмәңиз бар болса сатың, садака бериң. Өзүңизе
Гөкде көнелмейән киселер, түкенмейән хазына тайярлаң.
Ол ере огры голайлашян дәлдир, гүе дегйән дәлдир. 34 Ха-
зынаңыз ниреде болса, йүрегиңиз хем шол ерде болар».

Оя хем тайярлыклы болуң

«35 Биллериңиз гушалгы, чыраларыңыз якылгы болсун.
36 Агалары тойдан гелип, гапыны каканда, тиз оңа ачмак
үчин гарашян адамлар ялы болуң. 37 Агасы геленде, ояды-
гыны гөрҗек хызматкәрлери нәхили багтлы! Сизе догру-
сыны айдярын, ол билини гушап, олары сачак башында
отурдып, гелер-де, олара хызмат эдер. 38 Икинҗи нобатда
я-да үчүнҗи нобатда гелип-де, оларың оядыгыны гөрсе,
ол хызматкәрлер багтлыдыр. 39 Эмма муны билиң: өй эеси
огрының хайсы сагатда гелҗегини билседи, оя галарды ве

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

өйүни ярдырмазды. 40 Сиз хем тайяр болуң. Чүнки Ынсан
Оглы осламаян сагадыңызда гелер». 41 Шонда Петрус: «Я
Реб! Бу тымсалы диңе бизе айдярсыңмы я-да хеммелере?»
дийди. 42 Реб шейле дийди: «Онда, вагтлы-вагтында хыз-
маткәрлере нахар пайларыны бермек үчин, агасының ола-
рың үстүнден гоян садык хем акыллы иш доландырыҗысы
ким? 43 Агасы геленде, онуң шейле эдип йөренини гөрҗек
хызматкәри не багтлы! 44 Сизе догрусыны айдярын: ага-
сы бүтин мал-мүлкүни шоңа ынанар. 45 Бу хызматкәр өз
ичинден: „Агам гич гелер“ дийип, хызматкәрлери, кениз-
лери урмага, ийип-ичип серхош болмага башласа, 46 Ол
хызматкәриң агасы онуң осламаян гүнүнде, билмейән сага-
дында гелип, оны ики бөлер-де, пайыны имансызларыңкы
билен деň эдер. 47 Агасының ислегини билип, тайынлан-
мадык, онуң ислегини ерине етирмедик хызматкәр көп
енҗилер. 48 Йөне билмән, таяга мынасып иш эден аз ен-
җилер. Киме көп берлен болса, ондан хас көп талап эдилер,
киме көп зат ынанылан болса, ондан көп хем исленер.
49 Мен дүнйә от ягдырмага гелдим, артыкмач туташып ян-
магыны нәхили арзув эдйәрин! 50 Мениң ерине етирмели
бир чокунмам бар, бу болянча нәхили дарыгярын! 51 Мен
ер йүзүне парахатлык гетирмәге гелендир өйдйәрсиңизми?
Ёк, сизе айдярын: терсине, бөлүнишик гетирмәге гелдим.
52 Мундан бейләк бир өйде яшаян бәш адам бөлүнишип,
үчүси икисине гаршы, икиси хем үчүсине гаршы болар.
53 Ата огла гаршы, огул ата гаршы, эне гыза гаршы, гыз
хем энә гаршы, гайынене гелне гаршы, гелин хем гайыне-
нә гаршы болар».

Аламатлара дүшүнмек

54 Иса халайыга хем шейле дийди: «Сиз бир булудың
гүнбатардан галаныны гөрен бадыңыза: „Ягыш гелйәр“
диййәрсиңиз, шейле хем боляр. 55 Ел илерден өвсенде:
„Ыссы болҗак“ диййәрсиңиз, шейле хем боляр. 56 Эй ики-
йүзлүлер! Ериң, Гөгүң йүзүни танап билйән сиз, нәхили

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

боляр-да, хәзирки вагты танап билмейәрсиңиз? 57 Нәме
үчин өз яныңыздан догрыны сайгарып билмейәрсиңиз?
58 Давагәриң билен хәкиме баряркаң, ёлда онуң билен
ярашҗак бол, ол сени казының өңүне сүрмесин, казы хем
сени нобатчының элине бермесин, нобатчы хем сени зын-
дана салмасын. 59 Саңа айдярын, соңкуҗа көпүгиңи берйән-
чәң, ол ерден чыкмарсың».

13–НҖИ БАП

Тоба эдиң

1 Шол вагт бирнәче адам гелип, Пилатусың гурбанларыны
өз ганларына гаран җелилелилери хакда Оңа гүррүң берди-
лер. 2 Иса шейле җогап берди: «Бу гөргүлери гөрендиклери
үчин, сиз ол җелилелилери бейлеки бүтин җелилелилерден
гүнәкәрдир өйдйәрсиңизми? 3 Мен сизе диййәрин: ёк! Йөне
тоба этмесеңиз, сизиң хеммәңиз шейле хеләк боларсыңыз.
4 Я-да үстлерине Силоам минарасы йыкылып өлен ол он се-
киз адамы Иерусалимде яшаян әхли адамлардан языклыдыр
өйдйәрсиңизми? 5 Мен сизе диййәрин: ёк! Йөне тоба этме-
сеңиз, сизиң хеммәңиз шолар ялы хеләк боларсыңыз».

Миве бермейән агач

6 Онсоң Иса олара шу тымсалы айтды: «Бир адамың ба-
гында битип отуран бир инҗир агаҗы бар экен. Ол гелип,
ондан миве агтаряр, йөне тапмаяр. 7 Багбана: „Ине, үч
йылдыр, мен гелип, бу агачдан миве агтарярын, эмма тап-
маярын. Оны кес, нәмә ери бидерек тутуп отыр?“ диййәр.
8 Эмма багбан оңа шейле диййәр: „Ага, оңа бу йыл хем
дегме, мен онуң төверегини газып, дөкүнләйин. 9 Миве
берсә оңат, бермесе-де, гелҗек йыл кесәерсиң“».

Бир аялың сагалдылышы

10 Иса Сабат гүни синагогаларың биринде сапак берип
отырды. 11 Ол ерде он секиз йыл бәри ичинде эҗизлик ру-
хы болан бир аял барды. Ол ики эпленип, асла гөнелип

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

билмейәрди. 12 Иса оны гөренде, янына чагырып, оңа:
«Начар! Сен өз әҗизлигинден халас эдилдиң» дийди.
13 Онсоң элини онуң үстүнде гойды велин, аял деррев гө-
нелди-де, Худайы шөхратландырмага башлады. 14 Синагога-
ның башлыгы Исаның Сабат гүни шыпа беренине гахары
гелди, халайыга йүзленип: «Иш этмек үчин алты гүн бар-
дыр, шыпа тапмага Сабат гүни дәл-де, шол гүнлерде гелиң»
дийди. 15 Реб хем оңа шейле дийди: «Икийүзлүлер! Сизиң
хайсы бириңиз Сабат гүни өкүз я эшегини ахырың башын-
дан чөзүп, сува якмага әкитмейәр? 16 Бу болса Ыбрайы-
мың он секиз йыллап шейтан тарапындан багланан гызы.
Ол Сабат гүни бу даңыдан халас эдилмели дәлми?» 17 Иса
бу сөзлери айданда, Оңа гаршы чыкянларың хеммеси
утандылар, Онуң эдйән дабаралы ишлерине бүтин хала-
йык бегенди.

Горчица тохумы ве хамырмая

18 Онсоң Иса шейле дийди: «Худайың Патышалыгы нәмә
меңзейәр? Мен оны нәмә меңзедейин? 19 Ол бир адамың
алып, өз багында экен горчица тохумы ялыдыр. Ол өсүп,
бир улы агач болды, гөгүң гушлары шахаларында хөвүртге-
ледилер». 20 Ене-де шейле дийди: «Худайың Патышалыгы-
ны нәмә меңзедейин? 21 Ол бир аялың алып, бүтин хамыр
туршаянча үч чанак уна гошан хамырмаясы ялыдыр».

Дар гапы

22 Иса Иерусалиме тарап баршына, шәхерлериң, обала-
рың ичинден гечип, сапак берйәрди. 23 Бир адам Оңа: «Я
Реб! Халас болҗаклар азмы?» дийди. Иса олара шейле
дийди: «24 Дар гапыдан гирмәге чалшың, чүнки сизе дий-
йәрин: бирентеклер гирҗек болар, йөне башармаз. 25 Өй
эеси туруп, гапыны япанда, сиз дашарда галып: „Я Реб,
гапыны бизе ач“ дийип, гапыны какмага дурарсыңыз. Эмма
Ол сизе: „Мен сизи танамаярын, нireden гелендигиңизи
билмейәрин“ дийип җогап берер. 26 Шонда сиз шейле

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

диерсиңиз: „Биз Сениң өңүнде ийип-ичдик, Сен бизиң
көчелеримизде сапак бердиң“. 27 Эмма Ол: „Мен сизи та-
намаярын, нирედендигиңизи билмейәрин дийип айдярын
ахырын. Барыңыз янымдан айрылың, эй, нәхак иш эден-
лер“ диер. 28 Ыбрайымы, Ысхагы, Якубы ве әхли пыгамбер-
лери Худайың Патышалыгында, өзүңизиң болса дашарык
ковуланыңызы гөрениңизде, ол ерде аглама ве диш гыҗа-
ма болар. 29 Гүндогардан, гүнбатардан, демиргазыкдан, гү-
нортадан адамлар гелип, Худайың Патышалыгында сачак
башында отурарлар. 30 Ине, илкинҗилер болҗак ахыркылар
бар ве ахыркылар болҗак илкинҗилер бар».

Эй Иерусалим!

31 Шол вагт кәбир фарисейлер гелип, Оңа: «Бу ерден
айрыл, гит, Хиродес Сени өлдүрмек ислейәр» дийдилер.
32 Иса олара шейле дийди: «Гидиң-де, ол тилкә айдың, ине,
Мен бу гүн ве эртир җынлары ковуп, шыпа берерин, үчүн-
җи гүни ишими битирерин. 33 Йөне Мен бу гүн, эртир ве
биригүн ёл йөремели. Чүнки бир пыгамбериң Иерусалимден
дашарда өлмеги болуп билҗек зат дәлдир. 34 Эй Иеруса-
лим! Пыгамберлери өлдүрйән, өзүне ибериленлери дашла-
ян Иерусалим! Бир товугың җүйҗелерини ганатларының
ашагына йыгнайшы ялы, Мен хем нәче гезек сениң чага-
ларыңы үйшүрҗек болдум, эмма сиз ислемедиңиз! 35 Ине,
өйүңиз сизе хараба болуп галяр. Мен сизе айдярын: сиз:
„Реббиң адындан гелен гутлы болсун“ диене деңеч Мени
гөрмерсиңиз».

14–НҖИ БАП

Иса бир фарисейиң өйүнде

1 Бир Сабат гүни Иса фарисейлериң башлыкларындан
бириниң өйүне нахара гелди. Олар хем Оны гөз астына
алярдылар. 2 Ине, сув йыгнанма кеселли бир адам Онуң
гаршысына гелди. 3 Иса канунчылара, фарисейлере йүзле-
нип: «Сабат гүни шыпа бермек догрумы я догры дәлми?»

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

дийди. 4 Олар сеслерини чыкармадылар. Иса хем яңкы
адамы янына чекип, оны сагалдып гойберди. 5 Онсоң
олардан: «Сабат гүни сизден бириниң эшеги* я-да өкүзи
гуя гачса, оны деррев чыкармазмы?» дийип сорады. 6 Олар
бу сораглара җогап берип билмедилер. 7 Иса чагырыланла-
рың төри сайлаяндыкларыны гөрүп, олара бир тымсал
айтды: «8 Бири сени тоя чагыранда, барып, төре гечме, ол
сенден хас гадырлы бирини хем чагыран болаймасын.
9 Сени чагыран гелип, саңа: „Ериңи муңа бер“ дийәйме-
син. Онсоң сен утанып, иң пес ерде отурмалы боларсың.
10 Чагырыланыңда, сени чагыран яныңа гелип: „Эй дост!
Төре геч“ диер ялы, барып, иң пес ерде отур. Онсоң сачак
башында өзүң билен отуранларың янында хорматың бо-
лар. 11 Чүнки ким өзүни бейгелтсе, песелер, өзүни песелтсе,
бейгелер».

Кимлери нахара чагырмалы

12 Онсоң Иса Өзүни чагырана шейле дийди: «Өйләнлик
я-да агшамлык нахарыны береңде достларыңы, доганла-
рыңы я гарындашларыңы, я-да бай гоңшуларыңы чагыр-
ма. Чагырсаң, олар хем сени чагырып, өвезини долар.
13 Зыяпат береңде гарыплары, майыплары, агсаклары,
көрлери чагыр. 14 Олар саңа өвезини долуп билмедиклери
үчин, сен багтлы боларсың, чүнки догруларың дирелен
вагты, саңа онуң өвези берлер». 15 Иса билен биле сачак
башында отуранларың бири муны эшиденде Оңа: «Худа-
йың патышалыгында чөрек ийҗек не багтлы!» дийди.
16 Ол хем оңа шейле дийди: «Бир адам улы зыяпат берип,
биртопар адамы чагыряр. 17 Нахар вагты боланда чагыры-
ланлара: „Гелиң, әхли зат тайяр“ дийип, хызматкәрини
иберйәр. 18 Эмма оларың бары, диллешен ялы, өтүнч со-
рамага башлаярлар. Илкинҗиси оңа: „Мен бир бөлек ер
сатын алдым, гидип шоны гөрмели. Хайыш эдйәрин, мени

---

* 14:5 *Эшеги* – иң гадымы голязмаларда: «оглы».

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

багышла“ диййәр. 19 Бейлекиси: „Мен бәш җүбүт өкүз са-
тын алдым, шолары барламага барярын. Хайыш эдйәрин,
мени багышла“ диййәр. 20 Ене бири: „Мен яңы өйлендим,
шонуң үчин гелип билмейәрин“ диййәр. 21 Хызматкәр ге-
лип, булары агасына хабар берйәр. Онсоң өй эеси гахарла-
нып, хызматкәрине: „Тиз шәхериң көчелерине, ёлларына
гит-де, гарыплары, майыплары, көрлери, агсаклары, шу ере
гетир“ диййәр. 22 Хызматкәр: „Ага! Сениң айданың ерине
етирилди, йөне энтек хем ер бар“ диййәр. 23 Онсоң ага хыз-
маткәрине: „Ёллара, хаятлара бар-да, адамлары гүйч билен
гетир, өйүм долсун“ диййәр. 24 Сизе айдярын, чагырылан
адамларың екеҗеси хем Мениң зыяпат нахарымдан датмаз».

Исаның шәгиртлери

25 Улы мәреке Иса билен биле барярды. Иса ызына өв-
рүлип, олара шейле дийди: «26 Ким Мениң яныма гелип,
атасыны, энесини, аялыны, оглан-ушагыны, доганыны,
уясыны хатда өз җаныны хем йигренмесе, Мениң шәгир-
дим болуп билмез. 27 Ким өз хачыны гөтерип, Мениң
ызыма дүшмесе, Мениң шәгирдим болуп билмез. 28 Сизден
бири бир минара салҗак боляр диели. Ол: „Муны тамам-
ламага пулум етермикә?“ дийип, илки отурып, харҗыны
хасапламазмы? 29 Чүнки бинаны тутуп, соң иши тамамлап
билмесе, муны гөренлериң хеммеси оңа гүлүп: 30 „Бу адам
салмага башлады велин, йөне тамамлап билмеди“ диер.
31 Я-да бир патыша башга бир патыша билен уруш этмәге
баряр диели. Он мүң эсгер билен үстүме гелйән йигрими
мүңе гаршылык гөркезмеги башарарынмы дийип, илки
отурып маслахатлашмазмы? 32 Башармаҗак болса, ол душ-
ман энтек узакдака, илчи иберип, ярашык шертлерини
сорар. 33 Шейлеликде, сизиң хер бириңиз бар задыңыздан
эл чекмесеңиз, Мениң шәгирдим болуп билмерсиңиз.
34 Дуз говы затдыр, йөне ол өз тагамыны йитирсе, онда оңа
нәме билен тагам берлер? 35 Ол не ере, не-де дөкүне ярар,
оны дашарык зыңарлар. Гулагы барлар эшитсин!»

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

15–НҖИ БАП

Йитен гоюн тымсалы

1 Бүтин салгытчылардыр гүнәкәрлер Исаның айдянла-
рыны диңлеҗек болуп, Онуң дашына үйшүшйәрдилер.
2 Фарисейлер билен канунчылар болса: «Бу адам гүнәкәр-
лери кабул эдйәр, олар билен биле нахар иййәр» дийип
хүңүрдешйәрдилер. 3 Онсоң Иса олара шу тымсалы айтды:
«4 Сизден бириниң йүз гойны бар ве оларың бирини йитир-
йәр диели. Ол тогсан докузысыны дүзде гоюп, тапянча,
йитениң ызындан гитмезми? 5 Тапанда болса оны бегенч
билен гершине алып, 6 өйүне гелер. Онсоң достларыны,
гоңшуларыны чагырып: „Мениң билен биле шатланың.
Мен йитен гойнумы тапдым“ диер. 7 Сизе айдярын: шунуң
ялы, тоба эден еке гүнәкәр үчин, Гөкде болҗак шатлык то-
ба мәтәч дәл тогсан докуз догры адам үчин болан шат-
лыкдан улы болар».

Йитен пул тымсалы

«8 Я-да бир аялың он саны күмүш пулы бар ве оларың
бирини йитирйәр диели. Ол чыраны якып, өйи сүпүрип,
тапянча, дыкгат билен оны гөзлемезми? 9 Тапанда болса өз
җоралары, гоңшуларыны чагырып: „Мениң билен биле
шатланың. Мен йитирен пулумы тапдым“ диер. 10 Шонуң
ялы, Мен хем сизе айдярын: тоба эден еке гүнәкәр үчин
Худайың перишделериниң арасында шатлык болар».

Йитен огул тымсалы

11 Иса ене-де шейле дийди: «Бир адамың ики оглы бар
экен. 12 Кичи оглы какасына: „Кака, мал-мүлкден маңа
етенини бер“ дийййәр. Какасы хем байлыгыны огулларының
арасында бөлйәр. 13 Бирнәче гүнден соң кичи оглы бар-ёгу-
ны топлап, бир даш юрда гидйәр, ол ерде айшы-эшретде
яшап, мал-мүлкүни совуряр. 14 Барыны совандан соң, яңкы
юрда гаты ачлык дүшүп, ол мәтәчлик чекмәге башлаяр.

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

15 Шейлеликде, барып, шол юртлуларың бирине гүнлүкчи
боляр. Ол хем оны өз өрүлерине доңуз бакмага ёллаяр.
16 Огланың доңузларың иййән көсүклери билен гарныны
дойрасы гелйәр, йөне оңа хич ким бермейәр. 17 Ол ахыр-
соңы айңалып, өз-өзүне шейле диййәр: „Какамың гүн-
лүкчилеринден бирентегиниң артыкмач чөреклери бар,
мен болсам бу ерде ачлыкдан өлҗек болуп йөрүн! 18 Кака-
мың янына барып оңа: кака, Мен Худая* хем саңа гаршы
гүнә этдим. 19 Мен инди сениң оглуң дийилмәге мынасып
дәл, мени өз гүнлүкчилериңден бири ялы эт“ диейин.
20 Туруп, какасының янына гидйәр. Энтек дашдака, кака-
сы оны гөрүп, оңа йүреги аваяр, ылгап барып оглуның
бойнундан гуҗаклап, оны огшаяр. 21 Оглы оңа: „Кака, мен
Худая хем саңа гаршы гүнә этдим. Мен инди сениң оглуң
дийилмәге мынасып дәл“ диййәр. 22 Эмма какасы хызмат-
кәрлерине шейле табшырык берйәр: „Деррев иң говы до-
ны гетириң-де, оңа гейдириң. Эллерине йүзүк, аякларына
чарык бериң. 23 Бага бакылан гөләни гетириң-де, дамагы-
ны чалың, ийип шатланалың! 24 Чүнки мениң бу оглум
өлүди, дирелди, йитипди, тапылды“. Шейдип, олар той
этмәге башлаярлар. 25 Онуң улы оглы экин мейданында
экен. Гелип, өе голайланда, айдым-саз хем танс сеси гула-
гына илйәр. 26 Хызматкәрлериң бирини янына чагырып,
мунуң нәмедигини сораяр. 27 Ол хем оңа: „Доганың гелди.
Какаң оны саг-аман ызына аланы үчин, бага бакылан гөлә-
ниң дамагыны чалды“ диййәр. 28 Ол гахарланып, ичерик
гирмеҗек боляр. Какасы дашарык чыкып, оңа ялбаряр.
29 Эмма ол какасына җогап берип диййәр: „Ине, нәче
йылдыр мен саңа хызмат эдйәрин, сениң буйрукларыңа хич
хачан гаршы чыкамок. Муңа гарамаздан, өз достларым
билен шатлык эдер ялы, сен маңа хич хачан бир чебиш хем
бермедиң. 30 Эмма бүтин байлыгыңы ахлаксыз аяллара ёк-
лан бу оглуң геленде, сен онуң үчин бага бакылан гөләниң

* **15:18** *Худая* – грекчеде: «Гөге».

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

дамагыны чалярсың“. 31 Какасы оңа: „Оглум, сен хемише
мениң янымда, мениң бар задым сениңки. 32 Йөне шатлык
эдип, бегенишмек герек, чүнки доганың өлүди, дирелди,
йитипди, тапылды“» диййәр.

16–НҖЫ БАП

Хилегәр иш доландырыжының тымсалы

1 Иса шәгиртлерине йүзленип шейле дийди: «Бир бай
адамың иш доландырыжысы бар экен. Оңа: „Иш долан-
дырыжың сениң мал-мүлкүңи даргадяр“ дийип шикаят
эдйәрлер. 2 Бай оны янына чагырып: „Сен барада мениң бу
эшидйәнлерим нәме! Иш доландырышың бабатда хасабат
бер, чүнки сен инди иш доландырыжы болуп билмейәр-
сиң“ диййәр. 3 Иш доландырыжы өз-өзүне шейле диййәр:
„Нәме эдеркәм? Агам мениң ишими элимден аляр. Газы
газмагы башармаярын, диленмәге утанярын. 4 Ишими эл-
ден беремде, халк мени өйүне кабул эдер ялы, нәме этже-
гими билйәрин“. 5 Шейлеликде, агасына бергили адамлары
екән-екән чагырып, биринжисине: „Мениң агама нәче бер-
гиң бар?“ диййәр. 6 Ол: „Йүз чанак зейтун ягы“ диййәр.
Оңа: „Борчнамаңы ал, деррев отур-да, шоны элли эдип яз“
диййәр. 7 Онсоң башга бирине: „Сениң нәче бергиң бар?“
диййәр. Ол хем: „Йүз чанак бугдай“ дийип жогап берйәр.
Оңа-да: „Борчнамаңы ал-да, шоны сегсен эдип яз“ диййәр.
8 Агасы бу хилегәр иш доландырыжыны пайхаслы херекет
эдени үчин өвйәр. Чүнки бу дөврүң огуллары өз неслине
гаршы херекет этмекде нур огулларындан пайхаслыдыр.
9 Сизе айдярын: мал-мүлкүңиз түкененде, олар сизи эбеди
месгенлере кабул эдер ялы, дүнйәниң хилели байлыгы би-
лен дост газаның».

Байлык ве ынамлылык

«10 Аз затда ынамлы болан көп затда хем ынамлыдыр, аз
затда хилегәр болан көп затда хем хилегәрдир. 11 Шейле-
ликде, дүнйәниң хилели байлыгында ынамлы болмадык

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

болсаңыз, чын байлыгы сизе ким ынанар? 12 Кесекиниң ма-
лы барада ынамлы болмадык болсаңыз, өзүңизиңкини сизе
ким берер? 13 Хич бир хызматкәр ики хожайына хызмат эдип
билмез. Чүнки ол я бирини йигренип, ол бирини сөер, я-да
бирине вепалы болуп, ол бирини әсгермезлик эдер. Сиз хем
Худая, хем маммона* хызмат эдип билмерсиңиз». 14 Пулы
сөййән фарисейлер бу сөзлери эшидип, Иса гүлдүлер.
15 Иса олара шейле дийди: «Сиз өзүңизи адамларың янында
аклаярсыңыз, йөне Худай йүрегиңизи билйәндир. Адамлар
арасында ёкары сайылян зат Худай янында йигренҗидир.
16 Канун ве Пыгамберлер язгылары Яхяның заманына чен-
ли билдирилди. Худайың Патышалыгының хош хабары
шондан бәри вагыз эдилип гелинйәр, хер ким зор билен
оңа гирйәр. 17 Эмма Гөк билен Ериң гечип гитмеги Мукад-
дес Канундан екеҗе нокадың гачып галмагындан аңсатдыр.
18 Аялыны айрып, башга аяла өйленен хер кес зына эдйән-
дир, әринден айрылан аяла өйленен-де зына эдйәндир».

Бай ве гедай

«19 Бир бай адам бар экен. Ол гырмызы ве непис кете-
ниден тикилен эшиклер гейнип, хер гүнүни той-мейлисде
гечирер экен. 20 Онуң гапысының агзында тутуш беденини
баш тутан Лазар атлы бир гедай ятар экен. 21 Ол байың са-
чагындан дөкүлен овунтыклары иймегиң арзувында экен.
Итлер хем гелип, онуң башыны ялар экен. 22 Гедай өленде,
перишделер оны Ыбрайымың гуҗагына әкидйәрлер. Соң
бай хем өлүп, җайланяр. 23 Ол довзахда гыналып йөркә,
габагыны галдырып, узакдан Ыбрайымы, онуң гуҗагында-
кы Лазары гөрйәр. 24 Шонда гыгырып: „Эй, Ыбрайым ата!
Маңа рехим эт, Лазары ибер, бармагының башыны сув би-
лен өлләп, мениң дилими соватсын. Чүнки бу ялында азап
чекйәрин“ дийййәр. 25 Эмма Ыбрайым шейле дийййәр: „Эй
огул! Сен өз яшайшында оңат затлар аланыңы, Лазарың

---

* **16:13** *Маммон* – пул.

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

болса эрбет затлар аланыны ядыңа сал, инди ол бу ерде
рахатлык гөрйәр, сен азап чекйәрсиң. 26 Мундан башга
хем, бу ерден сиз тарапа гечҗек боянлар, ол ерден хем
биз тарапа гечҗек боянлар гечип билмез ялы, биз билен
сизиң араңызда улы учут гойлупдыр". 27 Ол-да шейле дий-
йәр: „Эй ата! Хайыш эдйәрин, оны мениң атамың өйүне
ибер. 28 Чүнки мениң бәш доганым бар. Олар бу гыналян
ере гелмез ялы, Лазар барып хабар этсин". 29 Эмма Ыбра-
йым: „Оларда Мусаның, пыгамберлериң язгылары бар, шо-
лара гулак ассынлар" диййәр. 30 Ол хем: „Ёк, эй Ыбрайым
ата! Олар диңе өлүлерден бири янларына барса, тоба эдер-
лер" диййәр. 31 Ыбрайым оңа шейле диййәр: „Олар Муса
хем пыгамберлере гулак асмаян болсалар, онда өлүлерден
бири дирелсе-де, ынанмазлар"».

17–НҖИ БАП

Гүнә, иман ве везипе

1 Иса шәгиртлерине шейле дийди: «Адамларың гүнә эт-
мегине себәп болян затларың гелмезлиги мүмкин дәл, йөне
олары гетирен адамың гүнүне вай! 2 Бу чагаларың бириниң
гүнә этмегине себәп болмакдан бойнундан бир дегирмен
дашы асылып, деңзе ташланмак онуң үчин оңат боларды.
3 Хабардар болуң! Доганың гүнә этсе, оңа кәе, тоба этсе, оны
багышла. 4 Ол саңа гаршы гүнде еди гезек гүнә этсе, еди
гезек-де яныңа гелип: „Тоба эдйәрин!" дийсе, оны багыш-
ла». 5 Ресуллар Реббе: «Бизиң иманымызы көпелт!» дийди-
лер. 6 Реб шейле дийди: «Эгер сизиң бир горчица дәнеси ялы
иманыңыз болуп, шу тут агаҗына: „Шу ерден гопарыл-да,
деңизде гөгер!" дийседиңиз, ол сизе гулак асар. 7 Эмма
сизден ким ер сүрйән я-да чопанчылык эдйән хызматкәри
болуп, ол дүзден өе геленде: „Тиз гел-де, сачак башына геч"
диер? 8 Гайтам, оңа: „Мениң агшамлыгымы тайярла, би-
лиңи гуша-да, ийип-ичйәнчәм, маңа гуллук эт, сен онсоң
ийип-ичерсиң" диймезми? 9 Буйрукларыны берҗай эдени

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

үчин, ол хызматкәре миннетдарлык билдирерми? Гүман эт-
мейәрин. 10 Сиз хем өзүңизе буйрулан әхли заны берҗай
эдениңизден соң: „Биз дерексиз хызматкәрлердирис, биз
диңе өз везипәмизи берҗай этдик“ дийиң».

Он хейвере кеселли

11 Иса Иерусалиме тарап барярка, Самария билен Җе-
лиле арасындакы серхедиң бойы билен гитди. 12 Барып
бир оба гиренде, Оңа эндамы пис ачан он адам саташды.
Олар дашда дуруп, 13 гаты сес билен: «Иса Уссат, бизе
рехим эт!» дийдилер. 14 Иса олары гөрүп: «Барың, руханы-
лара гөрнүң» дийди. Олар ёлдакалар кеселден гутулдылар.
15 Оларың бири сагаланыны гөренде, гаты сес билен Худа-
йы шөхратландырып ызына өврүлди. 16 Ол Исаның аягына
йүзин йыкылып, Оңа миннетдарлык билдирди. Бу адам
самарияльды. 17 Иса шейле дийди: «Кеселден гутуланлар
он дәлмиди? Галан докузы ханы? 18 Бу ят адамдан башга
ызына өврүлип, Худайы шөхратландыран болмадымы?»
19 Онсоң оңа: «Тур, гит, иманың сени халас этди» дийди.

Худайың Патышалыгы хачан гелер?

20 Фарисейлер Худайың Патышалыгының хачан гелҗе-
гини ондан соранларында, Иса олара шейле җогап берди:
«Худайың Патышалыгы не гөзе гөрнүп гелер, 21 не-де
„Ине, бу ерде!“ я-да „Ине, ол ерде!“ диерлер. Чүнки Худа-
йың Патышалыгы сизиң ичиңиздедир». 22 Онсоң шәгиртле-
рине шейле дийди: «Ынсан Оглуның гүнлеринден бирини
гөрмеги күйсеҗек вагтыңыз гелйәр, йөне оны гөрмерси-
ңиз. 23 Сизе: „Ине, шу ерде“ я-да „Ине, ол ерде“ диерлер.
Гитмәң, оларың ызына дүшмәң! 24 Чүнки йылдырым Гө-
гүң бир уҗундан чакып, ол уҗуны-да нәхили ягтылдян
болса, Ынсан Оглы хем Өз гүнүнде шейле болар. 25 Йөне
Ол өңүрти көп гөрги гөрмели, бу несил тарапындан рет
эдилмелидир. 26 Нухуң гүнлеринде нәхили болан болса,
Ынсан Оглуның гүнлеринде-де шейле болар. 27 Адамлар

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

Нухуң гәмә мүнен гүнүне деңеч иййәр, ичйәр, өйленйәр ве
әре чыкярдылар. Соң тупан туруп, хеммесини даргатды.
[28] Лутуң гүнлеринде хем шонуң ялы болды: адамлар иййәр,
ичйәр, аляр, сатяр, экйәр ве дикйәрдилер. [29] Эмма Лутуң
Содомдан чыкан гүни Гөкден от билен күкүрт ягып, хемме-
сини даргатды. [30] Ынсан Оглуның гөрүнҗек гүнүнде хем
шейле болар. [31] Шол гүн өзи өйүң үчегинде болуп, затлары
өйүң ичинде болан адам олары алҗак болуп, ашак инмесин.
Шонуң ялы, экин мейданындакы хем ызына өврүлмесин.
[32] Лутуң аялыны яда салың! [33] Ким җаныны сакламага ча-
лышса, оны йитирер, ким җаныны йитирсе, оны дири сак-
лар. [34] Сизе айдярын: ол гиҗе бир дүшекде ики адам болар,
бири алнар, бири гойлар. [35] Билеликде галла үвейән ики аял
болар, бири алнар, ол бири гойлар. [36] Экин мейданында ики
адам болар, бири алнар, бири гойлар». [37] Оңа йүзленип: «Я
Реб, ниреде?» дийдилер. Ол хем: «Маслык ниреде болса, га-
рагушлар хем шол ере үйшүшйәндир» дийип җогап берди.

18–НҖИ БАП

Хемише дога

[1] Хемише дога эдип, асла рухдан дүшмезлигиң зерурлыгы
хакда хем Иса Өз шәгиртлерине бир тымсал айтды: «[2] Бир
шәхерде Худайдан горкмаян, адамлары әсгермейән бир ка-
зы бар экен. [3] Шол шәхерде бир дул хатын хем бар экен. Ол
гелип: „Давагәримден мениң хакымы алып бер“ дийййәр.
[4] Казы бирнәче вагтлап этмейәр. Соң болса өз-өзүне шейле
дийййәр: „Мен Худайдан горкмасам-да, адамлары әсгерме-
сем-де, [5] үзнүксиз гелип, мени бизар этмез ялы, бу дул хаты-
ның хакыны алып берейин. Чүнки маңа көп эзъет берйәр“».
[6] Реб шейле дийди: «Адалатсыз казының айдянына гулак
асың. [7] Худай гиҗе-гүндиз Өзүне йүз тутуп, перят эдйән
сайлананларының хакыны алмазмы? Оларың хакыны ал-
магы гиҗикдирерми? [8] Сизе дийййәрин: хакларыны тиз алар.
Эмма Ынсан Оглы геленде ериң йүзүнден иман тапармы?»

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

Фарисей ве салгытчы

[9] Өз догрулыгына бил баглап, бейлекилери кемсидйән
кәбир адамлара Иса шу тымсалы айтды: «[10] Ики адам дога
этҗек болуп, ыбадатхана гидйәр. Оларың бири фарисей,
бири-де салгытчы экен. [11] Фарисей дуруп, өз ичинден
шейле дога эдйәр: „Эй Худай! Мен башга адамлар кимин
талаңчы, эгри, зынагәр ве бу салгытчы ялы-да дәлдигиме
шүкүр эдйәрин. [12] Мен хепдеде ики гезек ораза тутярын,
бүтин гирдеҗимден зекат берйәрин“. [13] Салгытчы болса
дашда дуряр. Ол габагыны Гөге галдырмага хем йүрек эт-
мейәр, йөне гурсагына уруп: „Эй Худай! Мен гүнәкәре
рехим эт!“ диййәр. [14] Сизе айдярын, фарисей дәл, шу адам
акланып, өйүне гидйәр, чүнки хер ким өзүни бейгелтсе,
песелер, өзүни песелтсе, бейгелер».

Иса чагалара ак пата берйәр

[15] Кичиҗик чагалара элини дегирсин дийип, олары Иса-
ның янына гетирйәрдилер. Шәгиртлери муны гөренлерин-
де олара кәедилер. [16] Эмма Иса олары янына чагырып,
шейле дийди: «Дегмәң, чагалар Мениң яныма гелсин, олары
бөкдемәң. Чүнки Худайың Патышалыгы шулар ялыларың-
кыдыр. [17] Сизе догрусыны айдярын: ким Худайың Паты-
шалыгыны бир чага ялы кабул этмесе, ол ере асла гирип
билмез».

Байлык хем эбеди яшайыш

[18] Бир башлык Ондан: «Ягшы Мугаллым! Мен эбеди
яшайшы мирас алмак үчин нәме этмели?» дийип сорады.
[19] Иса оңа шейле җогап берди: «Нәме үчин Маңа ягшы
диййәрсиң? Бир Худайдан башга хич ким ягшы дәлдир.
[20] Сен табшырыклары билйәнсиң: зына этме, адам өлдүрме,
огрулык этме, ялан гүвәлик берме, атаңы, энеңи сыла».
[21] Ол: «Мен буларың хеммесини яшлыгымдан бәри бер-
җай эдип гелйәрин» дийди. [22] Иса муны эшиденде оңа:

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

«Сениң ене бир задың кем. Нәмәң бар болса, барыны
сат-да, гарыплара пайла, Гөкде хазынаң болар. Онсоң гел,
Мениң ызыма дүш» дийди. 23 Ол бу сөзлери эшиденде, гаты
тукат болды, чүнки чакданаша байды. 24 Иса онуң тукат-
лыгыны гөрүп, шейле дийди: «Барлылара Худайың Паты-
шалыгына гирмек нәхили четин! 25 Бир дүйәниң иңңәниң
гөзүнден гечмеги, барлы адамың Худайың Патышалыгына
гирмегинден аңсатдыр». 26 Муны эшиденлер: «Онда ким
гутулып билер?» дийдилер. 27 Ол: «Ынсан үчин мүмкин
дәл затлар, Худай үчин мүмкиндир» дийди. 28 Петрус Оңа:
«Ине, биз әхли задымызы ташлап, Сениң ызыңа дүшдүк»
дийди. 29 Иса олара шейле дийди: «Сизе догрусыны айдя-
рын: Худайың Патышалыгының хатырасы үчин өйүни,
аялыны, доганларыны, эне-атасыны я-да оглан-ушагыны
ташлап, 30 бу заманда көп эссесини ве гелҗек дөвүрде эбе-
ди яшайшы алмаҗак ёкдур».

Иса өлүп дирелҗегини ене айдяр

31 Иса он ики шәгирди чете чекип, шейле дийди: «Ине,
биз Иерусалиме барярыс. Ынсан Оглы хакда пыгамберлер
аркалы языланларың хеммеси берҗай болар! 32 Чүнки Ол
миллетлере табшырылар. Олар Оңа гүлерлер, масгаралар-
лар, Онуң үстүне түйкүрерлер ве Оны гамчылап өлдүрерлер.
33 Йөне өленден үч гүнден соң Ол дирелер». 34 Шәгиртлер
бу затларың хич бирине дүшүнмедилер. Бу сөзлериң ма-
нысы олардан гизленипди. Олар Онуң нәме хакда гүррүң
эдйәнини билмедилер.

Бир көрүң гөзи ачыляр

35 Иса Эриха голайланда, ёлуң кенарында бир көр адам
дилегчилик эдип отырды. 36 Ол халайыгың гапдалындан
гечип баряныны эшидип: «Бу нәме?» дийип сорады.
37 Оңа: «Насыралы Иса гечип баряр» дийип хабар бердилер.
38 Ол хем: «Эй, Давут Оглы Иса! Маңа рехим эт!» дийип
гыгырды. 39 Өңден барянлар сесини чыкармасын дийип,

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

оңа кәедилер, йөне ол өңкүден хем гаты: «Давут Оглы!
Маңа рехим эт!» дийип гыгырды. 40 Иса дурды-да, ол ада-
мы гетирсинлер дийип, буйрук берди. Ол голай геленде,
Иса ондан: 41 «Сениң үчин нәме этмегими ислейәрсиң?»
дийип сорады. Ол: «Я Реб! Гөзүм гөрсүн» дийди. 42 Иса оңа:
«Гөзүң гөрсүн! Иманың саңа шыпа берди» дийди. 43 Онуң
гөзлери деррев гөренсоң, Худайы шөхратландырды-да,
Исаның ызына дүшүп гидиберди. Бүтин халайык муны гө-
рүп, Худая алкыш окады.

19–НҖЫ БАП

Иса билен Заккай

1 Иса Эриха гирип, онуң ичинден гечип барярды. 2 Ине,
ол ерде баш салгытчы болан Заккай атлы бир бай адам
барды. 3 Заккай Исаның кимдигини гөрҗек болды, йөне
мәреке зерарлы гөрүп билмеди, чүнки бойы гысгады.
4 Шейлеликде, Оны гөрмек үчин ылгап, өңе гечди-де, бир
ябаны инҗир агаҗының үстүне чыкды, чүнки Иса шол ёл-
дан гелйәрди. 5 Иса ол ере геленде, ёкары середип, Оңа:
«Заккай! Тиз ашак дүш, чүнки Мен бу гүн сениң өйүңде
галмалы» дийди. 6 Ол хем тиз ашак дүшүп, Оны шатлык
билен кабул этди. 7 Халайык муны гөрүп: «Бир гүнәкәриң
өйүне мыхман болды» дийшип, хүңүрдемәге башладылар.
8 Заккай болса галып, Реббе: «Ине, я Реб! Мен байлыгымың
ярысыны гарыплара берйәрин. Кимиң-де задыны алдав би-
лен алан болсам, дөрт эссе эдип гайтарып берейин» дий-
ди. 9 Иса оңа шейле дийди: «Бу гүн бу өе гутулыш гелди,
чүнки бу адам хем Ыбрайымың огулларының бири. 10 Ын-
сан Оглы йитенлери агтарып, халас этмәге гелендир».

Садыклык сынагы

11 Бу затлары диңләп дуркалар, Иса бир тымсал билен
сөзүниң үстүни етирди. Чүнки Ол Иерусалимиң голайын-
дады, халайык хем Худайың Патышалыгы тиз гөрнер дийип

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

гүман эдйәрди. 12 Иса шонуң үчин шейле дийди: «Бир
асылзада өзүне патышалык алып гелҗек болуп, бир узак
юрда ёла дүшйәр. 13 Ол хызматкәрлеринден онусыны чагы-
рып, олара: „Мен гелйәнчәм, шу пулы ишледиң“ дийип,
он мина пул берйәр. 14 Эмма илдешлери оны йигренйән
экен. Онуң ызындан илчилер иберип: „Бу адамың бизиң
үстүмизден патышалык этмегини ислемейәрис“ диййәр-
лер. 15 Ол патышалыгы алып, ызына геленде, кимиң нәме
газананыны билҗек болуп, пул берен хызматкәрлерини
янына чагыряр. 16 Биринҗиси гелип, шейле диййәр: „Ага!
Сениң бир минаң ене он мина газанды“. 17 Оңа: „Берекел-
ла, ягшы хызматкәр! Аз затда садык боланың үчин, он шә-
хере хәким бол“ диййәр. 18 Икинҗиси гелип: „Ага! Сениң
бир минаң ене бәш мина газанды“ диййәр. 19 Муңа хем:
„Сен-де бәш шәхере хәким бол“ диййәр. 20 Онсоң бейле-
киси гелип, шейле диййәр: „Ага! Ине, сениң бир минаң,
мен оны эляглыга дүвүп сакладым. 21 Чүнки хырсыз адам-
дыгың үчин сенден горкдум. Сен гоймадыгыңы алярсың,
экмедигиңи орярсың“. 22 Агасы оңа шейле диййәр: „Эй,
эрбет хызматкәр, сени өз агзың билен хөкүм эдерин! Сен
мениң хырсыз адамдыгымы, гоймадыгымы алянымы, эк-
медигими орянымы билйәрмидиң? 23 Онда өврүлип геле-
нимде, пейдасы билен алар ялы, пулумы нәме үчин пул
ишледйәнлере бермедиң?“ 24 Онсоң ол ерде дуранлара дий-
йәр: „Минаны ондан алың-да, он минала бериң“. 25 Оңа:
„Ага, онуң өзүнде он мина бар!“ диййәрлер. 26 Ол җогап
берйәр: „Мен сизе диййәрин, кимде бар болса, оңа берлер,
кимде ёк болса, онуң элиндәки хем алнар. 27 Үстлеринден
патышалык этмегими ислемейән душманларымы болса
шу ере гетириң-де, гөзүмиң алнында өлдүриң“».

Исаның Иерусалиме гириши

28 Иса булары айдып болансоң, өңе дүшүп, Иерусалиме
тарап уграды. 29 Зейтун диен дагың этегиндәки Бейтфа-
җы билен Бейтания голайланда, шәгиртлеринден икисини

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

ёллап, шейле дийди: «30 Өңүңиздәки оба барың. Оба гире-
ниңизде даңылгы дуран бир тайхар тапарсыңыз, үстүне
шу вагта ченли хич ким мүнен дәлдир. Шоны чөзүң-де,
алып гелиң. 31 Эгер бири сизден: „Нәме үчин оны чөзйәр-
сиңиз?“ дийип сораса: „Бу тайхар Реббе герек“ дийиң».
32 Ёллананлар гидип, барыны Онуң айдышы ялы тапды-
лар. 33 Тайхары чөзүп дуркалар, онуң эелери: «Тайхары
нәме үчин чөзйәрсиңиз?» дийип сорадылар. 34 Олар хем:
«Бу тайхар Реббе герек» дийдилер. 35 Тайхары Исаның яны-
на гетирип, өз эгин-эшиклерини онуң үстүне атдылар-да,
Исаны оңа мүндүрдилер. 36 Ол гидип барярка, халк өз
эгинбашларыны ёла дүшейәрди. 37 Иса Зейтун дагының
эңңидине голайланда, шәгиртлериң бары гөрен бүтин
мугҗызаларына бегенип, Худайы шөхратландырмага баш-
ладылар. 38 Олар: «Реббиң адындан гелйән Патыша гутлы
болсун! Гөкде парахатлык, иң ёкарларда шөхрат!» диййәр-
дилер. 39 Халайыгың арасындан кәбир фарисейлер Иса:
«Мугаллым! Шәгиртлериңе кәе!» дийдилер. 40 Эмма Ол:
«Сизе айдярын: олар дымса, дашлар гыгырышар» дийди.

Иса Иерусалим үчин аглаяр

41 Иса Иерусалим шәхерине голайланда, оны гөрүп аг-
лады. 42 Дийди: «Вах, сен, хава, сен нәмәниң өзүңе пара-
хатлык гетирҗегини шу гүнүңде бир билсеңдиң! Йөне ол
энтек сениң гөзлериңден гизлин. 43 Сениң башыңа шейле
гүнлер гелер: душманларың дашыңа гарымлар газып, сени
гуршар, хер яндан гысып-говрар. 44 Сени, ичиңдәки чага-
лары ере егсан эдер, ичиңде даш үстүнде даш гоймаз, чүн-
ки сен Худайың өзүңе гелен вагтыны билмедиң».

Иса сатыҗылары ыбадатханадан ковяр

45 Онсоң Иса ыбадатхана гирип, ол ердәки сатыҗылары
ковмага башлады. 46 Олара: «„Мениң өйүм дога өйүдир“
дийип язылгыдыр, сиз муны гаракчыларың сүренине өвүр-
диңиз» дийди. 47 Ол хер гүн ыбадатханада сапак берйәрди.

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

Баш руханылар, канунчылар ве халкың баштутанлары болса
Оны хеләк этмегиң күйүндедилер. 48 Йөне мунуң ёлуны
тапып билмейәрдилер, чүнки бүтин халк Онуң агзына га-
раярды.

20–НҖИ БАП

Исаның ыгтыяры

1 Гүнлериң биринде Иса ыбадатханада халка сапак берип,
Хош Хабары вагыз эдип отырка, баш руханылар, канунчы-
лар ве яшулулар Онуң үстүне гелип, 2 Оңа: «Бизе айт, гө-
рели, Сен хайсы ыгтыяр билен бу затлары эдйәрсиң? Бу
ыгтыяры Саңа ким берди?» дийдилер. 3 Ол шейле дийди:
«Мен-де сизден бир зат сораҗак. Маңа айдың, гөрейин,
4 Яхяның чокундырмасы Гөкденмиди я-да ынсандан?»
5 Олар хем өзара пикир алшып, шейле дийишдилер: «Эгер:
„Гөкден“ дийсек, Ол бизе: „Онда, нәме үчин оңа иман ге-
тирмедиңиз?“ диер. 6 Эгер-де: „Ынсандан“ дийсек, бүтин ха-
лайык бизи дашлар, чүнки Яхяның пыгамбердигине халкың
ынамы бар». 7 Шейлеликде: «Биз онуң нирედендигини бил-
мейәрис» дийип җогап бердилер. 8 Иса хем: «Мен-де сизе бу
затлары хайсы ыгтыяр билен эдйәними айтмарын» дийди.

Үзүмлик ве багбанлар тымсалы

9 Соңра халка шу тымсалы айтмага дурды: «Бир адам
үзүмлик гурап, оны багбанлара экерине берип, узак вагт-
лайын ёла гидйәр. 10 Мөвсүми геленде, үзүмлигиң миве-
синден берсинлер дийип, багбанлара бир хызматкәрини
иберйәр. Эмма багбанлар оны енҗип, бош ковуп гойбер-
йәрлер. 11 Ол башга бир хызматкәрини иберйәр, багбанлар
оны-да енҗип, биабрай эдип, бош ковуп гойберйәрлер.
12 Ол үчүнҗини-де иберйәр. Олар оны хем яралап, дашарык
ташлаярлар. 13 Онсоң үзүмлигиң эеси: „Мен нәме этмели?
Гел, өз сөйгүли оглумы иберейин, белки, оны сыларлар“
дийййәр. 14 Багбанлар болса оны гөренлеринден, өзара
пикир алшып: „Мирасдар шу, шуны өлдүрелиң, мирас бизе

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

галар“ дийишйәрлер. 15 Шейлеликде, оны-да үзүмликден
дашарык ташлаярлар ве өлдүрйәрлер. Инди үзүмлигиң ээси
булара нәме эдер? 16 Ол гелип бу багбанлары хеләк эдер-де,
үзүмлиги башгаларына берер». Халк муны эшидип: «Хер-
нә, бейле болмасын!» дийди. 17 Иса олара бакып, шейле
дийди: «Онда, „Уссаларың рет эден дашы, бурчуң башы
болды“ диен язгының манысы нәме? 18 Ким бу дашың үстү-
не йыкылса, бөлек-бөлек болар, ол бириниң үстүне гачса,
оны мынҗырадар». 19 Канунчылар билен баш руханылар
Оны шол сагатда тутмагың ёлуны агтардылар, чүнки бу
тымсалы өзлерине какдырып айданыны аңдылар. Йөне
халкдан горкярдылар.

Кайсарыңкы кайсара

20 Оны гөз астына алдылар ве гепде тутуп, хәкимиң хөкүм
хем ыгтыярына берсинлер дийип, догрусыраян бирнәче ича-
лыны Онуң ызына салдылар. 21 Шейлеликде, ичалылар Оңа
сораг берип, шейле дийдилер: «Мугаллым! Биз Сениң догры
зады айдып өвредйәниңи, адамларың дережесине бакман,
Худайың ёлуны хакыкат йүзүнден өвредйәниңи билйәрис.
22 Бизиң кайсара салгыт төлемегимиз догрумы я дәлми?»
23 Иса оларың хилесине дүшүнип: 24 «Маңа бир динары гөр-
кезиң. Онуң йүзүндәки сурат билен язгы кимиңки?» дийди.
Олар: «Кайсарыңкы» дийип җогап бердилер. 25 Ол: «Онда,
кайсарыңкыны кайсара, Худайыңкыны Худая бериң» дийди.
26 Олар халкың янында Оны сөзүнде тутуп билмән, берен
җогабына геңиргенишип, сеслерини чыкармадылар.

Дирелиш барада сораг

27 Өлүмден дирелме ёкдур диййән саддукейлериң кәбири
Исаның янына гелип, Оңа шейле сораг бердилер: «28 Му-
галлым! Муса бизе бир адамың доганы зүрятсыз өлүп,
ызында аялы галса, доганы онуң аялыны алып, доганына
несил етишдирмелидир дийип языпдыр. 29 Еди доган бар-
ды. Биринҗиси бир аял алып, зүрятсыз өлди. 30 Икинҗиси

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

ве үчүнҗиси хем шол аялы алды. [31] Шейдип, едиси хем ыз-
ларында зүрят галдырман өлдүлер. [32] Ахырсоңы аял хем өл-
ди. [33] Инди өлүлер диреленде, бу аял оларың хайсысының
аялы болар? Чүнки едиси хем оны аял эдинипдилер». [34] Иса
олара шейле дийди: «Бу дөврүң адамлары өйленйәндир, әре
чыкяндыр. [35] Йөне ол дөвре, өлүлерден дирелише етмәге
мынасып гөрленлер не өйленер, не-де әре чыкар. [36] Артык-
мач, өлүп хем билмез, чүнки олар перишделер ялыдыр. Ди-
релишиң оглудыклары үчин Худайың оглудырлар. [37] Муса-да
өлүлериң дирелйәндигини янан чалы барадакы бапда гөр-
кезйәр. Ол шол ерде Ребби „Ыбрайымың Худайы, Ысхагың
Худайы ве Якубың Худайы“ дийип атландыряр. [38] Ол өлүле-
риң дәл-де, дирилериң Худайыдыр, чүнки Онуң янында
хеммелер деридир». [39] Канунчыларың кәбирлери: «Мугал-
лым, говы айтдың!» дийдилер. [40] Оңа гайтадан сораг бермәге
йүрек этмедилер.

Месих кимиң оглы?

[41] Онсоң Иса олара дийди: «Нәмүчин Месих Давудың Ог-
лудыр диййәрлер? [42] Давудың өзи Зебур китабында шейле
диййәр: „Реб мениң Реббиме дийди: Душманларыңы аякла-
рыңа басганчак эдйәнчәм, [43] Мениң сагымда отур“. [44] Давут
Оңа Реб диййәр. Ол нәхили онуң оглы боляр?» [45] Бүтин халк
Оңа гулак асып отырка, Иса шәгиртлерине шейле дийди:
«[46] Канунчылардан әгә болуң! Олар узын гейимлер гейнип
гезмеги халаяндыр, базар еринде салам алмагы, синагогалар-
да баш күрсүлери, зыяпатларда төри халаяндыр. [47] Олар дул
хатынларың өйлерини талап, гөз үчин узын-узын догалар
окан боляндыр. Булар хас агыр җеза сезевар болар».

21–НҖИ БАП

Дул хатының чөрек пулы

[1] Иса габагыны галдыранда, бай адамларың өз пеш-
гешлерини ыбадатхананың хазынасына атып дураныны
гөрди. [2] Ол бир гарып дул хатының хем пул атаныны гөрүп,

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

[3] шейле дийди: «Сизе догрусыны айдярын, бу гарып дул
хатын хеммеден кән атды. [4] Чүнки оларың хеммеси Худа-
йың сандыгына өзлеринден артаны атдылар, бу хатын
болса гарыплыгына гарамаздан, бүтин чөрек пулуны атды».

Ахырзаман аламатлары

[5] Шәгиртлериниң кәбири ыбадатхананың гымматбаха
дашлар хем пешгешлер билен безелгидигини айданла-
рында, Иса: [6] «Шейлеликде, гүнлер гелер велин, шонда бу
ерде гөрйән затларыңыздан даш үстүнде даш галмаз, хем-
меси даргар» дийди. [7] Ондан: «Мугаллым! Бу затлар хачан
болар? Буларың болҗак махалында нәме аламат пейда
болар?» дийип сорадылар. [8] Ол шейле җогап берди: «Ха-
бардар болуң, сизи алдаймасынлар! Чүнки көплер Мениң
адым билен гелип, „Мен – Ол“ ве „Вагт голайлады“ диер-
лер. Оларың ызына дүшмәң. [9] Урушлар хем гозгаланңлар
барада хабар эшидениңизде горкмаң. Бу затлар өңүрти бол-
малыдыр, йөне дүнйәниң соңы тиз гелмез». [10] Онсоң Иса
олара шейле дийди: «Миллет-миллете, патышалык-па-
тышалыга гаршы чыкар. [11] Айры-айры ерлерде гүйчли ер
титремелер, ачлык хем гыргынчылык, горкунч вакалар,
Гөкден улы аламатлар болар. [12] Йөне булардан өң, Мениң
адым үчин сизе эл урарлар, ызарларлар, элтип синагогала-
ра, зынданлара табшырарлар, патышаларың, хөкүмдарла-
рың алнына гетирерлер. [13] Бу болса гүвәлик этмек үчин
сизе бир пурсат болар. [14] Мунуң үчин берҗек җогабыңызы
өңүнден гайгы этмезлиги йүрегиңизе дүвүң. [15] Чүнки Мен
сизе дил хем акылдарлык берерин. Сизе гаршы чыкян-
ларың хич бири муңа не гаршы дуруп билер, не-де бир зат
айдып билер. [16] Сизе эне-атаңыз, доганларыңыз, гарын-
дашларыңыз, достларыңыз хем хайынлык эдерлер, кә-
бириңизи өлдүрерлер. [17] Мениң адым үчин хеммелер сизи
йигренер. [18] Йөне келләңизден бир гыл хем кемелмез.
[19] Сиз чыдамак билен, җаныңызы халас эдерсиңиз. [20] Иеру-
салими гошунларың гуршаныны гөрениңизде, онуң вейран

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

эдилжек вагтының голайдыгыны билиң. 21 Шонда Яхуда-
дакылар даглара гачсын, шәхериң ичиндәкилер чыксын,
төверегиндәкилер шәхере гирмесин. 22 Чүнки шол гүнлер
әхли языланларың бержай болмагы үчин җеза гүнлери-
дир. 23 Шол гүнлерде гөврели ве чага эмдирйән аялларың
гүнүне вай! Чүнки юртда улы хорлук болуп, бу халк газаба
сезевар болар. 24 Олар гылычдан гечирилер, есир алнып,
бүтин миллетлериң арасына сүргүн эдилер. Олар мөв-
ритлери доланянча, Иерусалими басгылар. 25 Гүнде, Айда
ве йылдызларда аламатлар болар. Ер йүзүнде болса де-
ңиз хем толкунларың гүррүлдиси зерарлы, алҗыраңңы
ягдайдакы миллетлер галагоплуга дүшдүлер. 26 Адамлар
горкудан, дүнйәниң башына гелйән белалара гарашмак-
дан яңа хушларыны гачырар, чүнки гөгүң гудратлары тит-
рәр. 27 Шонда олар Ынсан Оглуның булут ичинде гудрат
хем улы шөхрат билен гелйәнини гөрерлер. 28 Бу затлар
болмага дуранда, ёкарык галып башыңызы галдырың,
чүнки гутулышыңыз голайлап гелйәндир». 29 Иса олара
бир тымсал айтды: «Инҗире, әхли агачлара середиң.
30 Оларың япракландыкларыны гөрүп, томсуң голайдыгы-
ны өз-өзүңизден билйәрсиңиз. 31 Шонуң ялы хем бу зат-
ларың боланыны гөрениңизде, Худайың Патышалыгының
голайдыгыны билиң. 32 Сизе догрусыны айдярын: бу зат-
лар болянча, бу несил дүнйәден өтмез. 33 Гөк хем ер
өтер, йөне Мениң сөзлерим асла өтмез. 34 Хабардар болуң!
Хоранлык, серхошлук, яшайшың гайгылары йүрегиңизе
йүк болуп, ол гүн дуйдансызлыкда үстүңизе абанаймасын.
35 Чүнки ол гүн бүтин ер йүзүнде яшаянларың әхлисиниң
үстүне дузак кимин гелер. 36 Бу болҗак затларың барын-
дан гачып билер ялы, Ынсан Оглуның хузурында дуруп
билер ялы, хемише оя болуп, дога эдиң». 37 Иса гүндизле-
ри ыбадатханада сапак берип, гиҗелерини болса дашарык
чыкып, Зейтун дагында гечиререди. 38 Бүтин халк Онуң
айдянларыны диңлеҗек болуп, эртир ир билен ыбадатхана
гелердилер.

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

22–НҖИ БАП

Иса гаршы дилдүвшүк

1 Песах, ягны Петир байрамы голайлапды. 2 Баш руха-
нылар билен канунчылар Исаны өлдүрмегиң ёлуны агтар-
ярдылар, йөне халкдан горкярдылар. 3 Шейтан Онкилериң
бири болан Искариот дийилйән Иуданың йүрегине гирди.
4 Иуда баш руханылар ве серкерделериң янына барып,
Исаны нәхили табшырҗагы барада олар билен гүррүң эт-
ди. 5 Олар хем бегенишип, оңа пул бермәге разы болдулар.
6 Иуда ылалашды. Халк ёкка, Исаны олара табшырмак
максады билен, пурсат пейләп гезди.

Песах нахары

7 Песах гурбанының кесилмели гүни болан Петир гүни
гелди. 8 Иса: «Гидиң-де, Песах байрамыны гечирер ялы,
тайярлык гөрүң» дийип, Петрус билен Яхяны иберди.
9 Олар: «Оны ниреде тайярламагымызы ислейәрсиң?»
дийип сорадылар. 10 Олара шейле дийди: «Ине, шәхере
гирениңизде, күйзе билен сув алып барян бир адама са-
ташарсыңыз. Гирҗек өйүне барянча онуң ызына дүшүп
гидиң-де, 11 өй эесине барып: „Мугаллым сенден шәгирт-
лерим билен Песах нахарыны иер ялы, мыхман отагы нире-
де дийип сораяр“ дийиң. 12 Ол хем сизе ёкаркы мертебеде
дүшек дүшелги гиң бир отагы гөркезер. Шол ерде тайяр-
лык гөрүң». 13 Олар гитдилер, әхли зады Исаның айдышы
ялы тапып, Песах нахарыны тайярладылар. 14 Сагады гелен-
де, Иса ресуллары билен бирликде сачак башында отурды.
15 Олара шейле дийди: «Мен бу Песахы гөрги гөрмезимден
өң, сизиң билен бирликде иймеги гаты арзув эдипдим.
16 Чүнки сизе диййәрин: Песахың максады Худайың Па-
тышалыгында амала ашянча, Мен оны гайдып иймерин».
17 Бир кәсе алып, шүкүр этди-де, шейле дийди: «Муны
алың-да, өзара пайлашың. 18 Чүнки сизе диййәрин: Худа-
йың Патышалыгы гелйәнчә, мен гайтадан үзүм ширесини

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

ичмерин». 19 Онсоң чөреги алды-да, шүкүр этди, оны дөвүп,
шәгиртлере берип: «Бу Мениң сизиң үчин берлен беде-
нимдир, муны Мени яда салмак үчин бержай эдиң» дийди.
20 Шонуң ялы, агшамлык нахарындан соң хем, бир кәсәни
алып, шейле дийди: «Бу кәсе Мениң сизиң үчин дөкүлен
ганым билен беркидилен Тәзе әхтдир. 21 Йөне, ине, Маңа
хайынлык этҗегиң эли Мениң элим билен бирликде са-
чак башында дур. 22 Ынсан Оглы өңүнден белләниши ялы
гидйәр, йөне Оңа хайынлык эдениң гүнүне вай!» 23 Олар
бу иши этҗегиң өз араларындан ким болуп билҗегини
бири-бирлеринден сорап башладылар. 24 Шунлук билен,
араларында хайсысының улы сайылмалыдыгы барада җе-
дел турды. 25 Иса олара шейле дийди: «Миллетлериң паты-
шалары олара агалык эдйәр, хөкүмдарлары өзлерине хайыр
эдиҗи диййәр. 26 Эмма сиз бейле болмаң. Араңызда иң
улы иң кичи кимин болсун, ёлбашчылык эдйән хызмат
эдйән кимин болсун. 27 Хайсысы хас улы, сачак башында
отуранмы я-да хызмат эдйән? Сачак башында отуран дәл-
ми? Йөне Мен сизиң араңызда бир хызмат эдйән киминди-
рин. 28 Сынагларымда Мениң билен бирликде дурнуклылык
гөркезенлер сизсиңиз. 29 Сиз Мениң Патышалыгымда сача-
гымың башында отурып, ийип-ичер ялы, тагтларда отурып,
Ысрайылың он ики тайпасының үстүнден хөкүм чыкарар
ялы, 30 Атамың Маңа беллейши кимин, Мен-де сизе бир
патышалык беллейәрин. 31 Симун, Симун! Бугдай кимин
галбир билен элеҗек болуп, шейтан сизи диледи. 32 Эмма
Мен иманың кемелмесин дийип, сениң үчин дога этдим.
Сен хем бир вагт өврүлип геленде, доганлара голтгы бер».
33 Ол: «Я Реб! Мен Сениң билен хем зындана дүшмәге,
хем-де өлүме гитмәге тайяр» дийди. 34 Иса: «Петрус, саңа
диййәрин, сен бу гүн хораз гыгырмаздан өң Мени танаян-
лыгыңы үч гезек инкәр эдерсиң» дийди. 35 Онсоң Иса олар-
дан: «Мен сизи халтасыз, торбасыз ве чарыксыз ёлланымда,
кем задыңыз бармыды?» дийип сорады. Олар: «Ёкды» ди-
йип җогап бердилер. 36 Олара шейле дийди: «Инди халтаңыз

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

бар болса, яныңыза алың, бир торба хем алың. Гылыҗыңыз
ёк болса, эгин-эшигиңизи сатың-да, бир гылыч эдиниң.
37 „Ол шер иш эдйәнлерден сайылды“ дийип язылгыдыр.
Мен сизе дийййәрин: бу Мен барада берҗай болмалы-
дыр. Догрудан-да, Мен хакда языланлар берҗай болуп
баряр». 38 Шәгиртлер: «Я Реб! Ине, бу ерде ики гылыч бар»
дийдилер. Ол хем олара: «Шол етерлик» дийди.

Зейтун дагында окалан дога

39 Иса чыкып, хемишекиси ялы, Зейтун дагына гитди,
шәгиртлери хем Онуң ызына дүшдүлер. 40 Ол ере баранла-
рында, Иса олара: «Сынага дүшмез ялы, дога эдиң!» дийди.
41 Өзи болса олардан бир даш атыма голай аңрык чекил-
ди-де, дыза чөкүп: 42 «Эй Ата! Ислейән болсаң, бу кәсәни
Менден гечир, йөне Мениң ислегим дәл, Сениң ислегиң
болсун» дийип, дога этмәге дурды. 43 Гөкден бир перишде
Иса гөрнүп, Оны гүйчлендирди. 44 Ол агыр ынҗа дүшүп,
гаты ыхлас билен дога этди. Исаның дери ере даман ган
дамҗалары ялыды. 45 Догадан соң туруп, шәгиртлериң
янына гелсе, олар тукатлыкдан яңа уклап ятан экен. 46 Иса
олара: «Нәме үчин уклап ятырсыңыз? Сынага дүшмез ялы,
туруң-да, дога эдиң!» дийди.

Иса тутуляр

47 Ол энтек гепләп дурка, ине, бир мәреке гөрүнди. Иуда
атлы Онкилериң бири мәрекәниң өңүне дүшүп гелйәрди.
Иуда Исаны огшаҗак болуп, Онуң голайына гелди. 48 Иса
оңа: «Иуда! Сен Ынсан Оглуна огшук билен хайынлык эд-
йәрсиңми?» дийди. 49 Онуң янындакылар нәме болҗагыны
гөрүп: «Я Реб! Гылыч билен уралымы?» дийдилер. 50 Ола-
рың бири баш руханының хызматкәрини уруп, онуң саг
гулагыны кесди. 51 Эмма Иса җогап берип: «Боляр, бес
эдиң!» дийди. Онсоң хызматкәриң гулагына элини дегрип,
оны сагалтды. 52 Онсоң Иса Өзүни эле салмага гелен баш
руханылара, ыбадатхананың серкерделерине, яшулулара

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

йүзленип, шейле дийди: «Бир талаңчының гаршысына чык-
ян ялы, гылыч хем таяк билен гелдиңизми? 53 Мен хер гүн
сизиң билен бирликде ыбадатханадакам, маңа эл узатман-
дыңыз, йөне инди сизиң сагадыңыз, гараңкылыгың хөкүм
сүрйән сагадыдыр». 54 Исаны тутуп, баш руханының өйүне
алып гитдилер. Петрус хем гара гөрнүмден оларың ызына
дүшүп гитди. 55 Олар ховлының ортасында от якып, биле
отыркалар, Петрус-да оларың арасында отурды. 56 Петру-
сың одуң ягтысында отураныны гөрүп, бир кениз оңа
сиңе серетди-де: «Бу адам хем Онуң билен биледи» дийди.
57 Эмма Петрус: «Мен оны танамаярын, аял» дийип инкәр
этди. 58 Аз салымдан соң башга бири оны гөрүп: «Сен-де
шолардан» дийди. Эмма Петрус: «Олардан дәл, ага»
дийди. 59 Арадан бир сагада голай вагт геченде, башга
бир адам хөтҗетлик билен: «Догрудан-да, бу адам Онуң
билен биле боландыр, чүнки бу җелилели» дийди. 60 Эмма
Петрус: «Эй ага, мен սениң нәме айдяныңы билмейәрин»
дийди. Эдил шол вагт – Петрус гепләп дурка, хораз гы-
гырды. 61 Реб өврүлип, Петруса серетди. Петрус Реббиң:
«Хораз гыгырмаздан өң, сен Мени үч гезек инкәр эдер-
сиң» диен сөзүни ятлады. 62 Дашарык чыкып, мөңңүрип
аглады. 63 Исаны саклап дуран адамлар Оны масгаралап,
урмага башладылар. 64 Гөзүни даңып: «Велилик эт! Сени
уран ким?» дийип сорадылар. 65 Ене-де Оңа энчеме хапа
сөзлер айтдылар.

Иса ехудыларың меҗлисиниң өңүнде

66 Даң атанда, халкың яшулулары, баш руханылар ве
канунчылар йыгнанышып, Оны өз меҗлислерине гетир-
дилер. 67 Оңа: «Сен Месих болсаң, бизе айт» дийдилер.
Иса олара шейле дийди: «Айтсам, ынанмарсыңыз. 68 Сора-
сам, җогап бермерсиңиз, Мени гойбермерсиңиз. 69 Эмма
мундан бейләк Ынсан Оглы гудратлы Худайың сагында
отурар». 70 Хеммелер: «Онда, Сен Худайың Оглумы?» дий-
дилер. Ол хем олара җогап берди: «Худайың Оглудыгымы

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

сиз айдып отырсыңыз». 71 Олар болса: «Бизе артыкмач гү-
вәлик нәмә герек? Биз муны Онуң Өз агзындан эшитдик»
дийдилер.

23–НҖИ БАП

Иса Пилатусың өңүнде

1 Оларың межлисиндәкилериң әхлиси туруп, Исаны Пи-
латусың хузурына элтдилер-де: 2 «Биз бу Адамы миллетими-
зи аздырмакда языклы тапдык. Ол кайсара салгыт бермәге
гаршы чыкып, Өзүне Месих, ягны бир патыша дийййәр» ди-
йип, Оны айыпламага дурдулар. 3 Пилатус Ондан сорады:
«Сен ехудыларың патышасымы?» Иса җогап берди: «Сениң
айдышың ялыдыр». 4 Онсоң Пилатус баш руханылар билен
халка: «Мен бу Адамдан хич бир язык тапмадым» дийди.
5 Эмма олар хөтҗетлик эдип: «Бу Адам Өз таглыматы би-
лен бүтин Яхудадакы халкы өҗүкдирйәр. Ол Җелиледен
башлап, шу ере ченли гелди» дийдилер. 6 Пилатус муны
эшиденде: «Бу Адам җелилелими?» дийип сорады. 7 Исаның
Хиродесиң велаятындандыгыны биленде, Оны Хиродесиң
янына иберди, чүнки шол гүнлерде онуң өзи хем Иеруса-
лимде болярды. 8 Хиродес Исаны гөрүп, гаты бегенди,
чүнки көп вагт бәри Оны гөрмек ислейәрди. Себәби Ол
барада көп затлар эшидипди, Ондан бир аламат гөрерин
диен умыды барды. 9 Хиродес Ондан көп сораглар этди, эм-
ма Иса оңа хич бир җогап бермеди. 10 Баш руханылар билен
канунчылар болса ол ерде дуруп, Оны гаты айыплаярдылар.
11 Онсоң Хиродес эсгерлери билен бирликде Оны кемси-
дип, масгаралап, эгнине бир непис гейим гейдирип, ызына,
Пилатусың янына иберди. 12 Шол гүн Пилатус билен Хиро-
дес дост болды; озал араларында душманчылык барды.

Иса өлүме хөкүм эдилйәр

13 Пилатус баш руханылары, башлыклары хем халкы үй-
шүрип, 14 олара шейле дийди: «Сиз маңа бу Адамы халкы
аздыряр дийип гетирдиңиз. Ине, мен сизиң гөзүңизиң

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

алнында барлаг гечирип, Ондан хич бир язык тапмадым.
15 Хиродес хем тапмандыр, чүнки мен Оны Хиродесиң
янына иберипдим. Сизиң гөршүңиз ялы, Онуң өлүме ла-
йык эден хич бир зады ёк. 16 Мунуң үчин, мен Оны җеза-
ландырып бошатҗак». 17 Пилатус байрам мынасыбетли
халка бир адамы бошатмалыды. 18 Эмма бүтин халк: «Бу
Адамы ёк эт! Бизе Бараббасы бошат!» дийип гыгырышды-
лар. 19 Бараббас шәхерде йүзе чыкан бир гозгалаңа гатнаша-
ны ве адам өлдүрени үчин зындана салныпды. 20 Пилатус
Исаны бошатмак ниети билен ене-де халка йүзленди.
21 Эмма олар: «Оны хача чүйле, хача чүйле!» дийип гыгы-
рышдылар. 22 Пилатус үчүнҗи гезек олара: «Бу Адам нәме
яман иш этди? Мен Ондан өлүме лайык хич бир зат тап-
мадым. Мунуң үчин, Оны җезаландырып бошатҗак» дий-
ди. 23 Эмма олар сеслерини гаталдып, хөтҗетлик билен
Онуң хача чүйленмегини талап этдилер. Шейлеликде,
оларың ве баш руханыларың сеси үстүн чыкды. 24 Шунлук
билен, Пилатус оларың ислегини ерине етирме карарына
гелди. 25 Оларың ислән адамыны, гозгалаң турзуп, адам
өлдүрени үчин зындана салнан адамы бошадып, Исаны
оларың эркине берди.

Иса хача чүйленйәр

26 Олар Исаны алып баряркалар, дүзден өврүлип гелйән
киренели Симуны тутуп, Исаның ызындан гөтерип әкит-
син дийип, аркасына хач йүкледилер. 27 Халкдан улы мә-
реке, Онуң үчин зарынлап аглаян аяллар хем ызына дүшүп
гитдилер. 28 Иса өврүлип, олара дийди: «Эй Иерусалим
гызлары! Мениң үчин агламаң, өзүңиз, чагаларыңыз үчин
аглаң. 29 Чүнки, ине, „Өнелгесиз аяллар, чага догурмадык
гөврелер, чага эмдирмедик гөвүслер не багтлы!“ дийилҗек
гүнлер гелер. 30 Шонда даглара: „Бизиң үстүмизе йыкылың!“
Депелере: „Бизиң үстүмизи өртүң!“ диерлер. 31 Чүнки гөк
агаҗа бу затлар эдилсе, онда гуры агаҗа нәме эдилер?»
32 Ики җенаятчыны хем дардан асҗак болуп, Иса билен

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

биле алып барярдылар. 33 Келлечанак диен ере геленле-
ринде Исаны яңкы җенаятчылар билен бирликде хача
чүйледилер. Җенаятчыларың бири Онуң саг тарапында,
бири-де чеп тарапындады. 34 Иса: «Ата! Олары багышла,
чүнки нәме эдйәнлерини билмейәрлер» дийди. Онуң
эгин-эшигини болса биҗе атышып пайлашдылар. 35 Халк
Оңа бакышып дурды. Башлыклар хем гүлүп: «Ол өзгелери
халас этди. Худайың сайлан Месихи болса, Өзүни халас
этсин» дийишйәрдилер. 36 Эсгерлер хем янына гелип, Оны
масгаралаярдылар. Оңа сирке хөдүр эдип: 37 «Ехудыларың
патышасы болсаң, Өзүңи халас эт» дийишйәрдилер. 38 Онуң
депесинде болса грекче, латынча ве еврейче «БУ АДАМ
ЕХУДЫЛАРЫҢ ПАТЫШАСЫ» диен язгы барды. 39 Асы-
лан җенаятчыларың бири Оңа сөгүп: «Сен Месих дәлми?
Өзүңи хем-де бизи халас эт!» дийди. 40 Бейлекиси болса
оңа кәйәп, шейле дийди: «Онуңкы билен бир хөкүме се-
зевар боланың үчин Худайдан горкмаярсыңмы? 41 Биз
адалатлылык билен, өз этмишимизе лайык җеза алдык.
Бу Адамың болса хич бир эден этмиши ёк». 42 Онсоң:
«Иса, Патышалыгыңа барып гиренңде, мени ятла!» дий-
ди. 43 Иса хем оңа: «Саңа догрусыны айдярын, сен шу гүн
Мениң билен биле бехиштде боларсың» дийди.

Исаның өлүми

44 Вагт гүнортана голайды, шондан соң үч сагатлап юр-
да гараңкы дүшди. 45 Гүн гаралды, ыбадатхананың тутусы
ортарасындан йыртылып, икә бөлүнди. 46 Иса гаты сес би-
лен гыгырып: «Эй Ата! Рухумы Сениң элиңе берйәрин!»
дийди, муны айдандан соң җан берди. 47 Йүзбашы болан
ваканы гөренде, Худайы шөхратландырып: «Бу, хакыкат-
дан-да, догры Адам экен!» дийди. 48 Бу томаша үчин үйшү-
шен халайыгың бары болан вакалары гөрүп, гурсакларына
ура-ура ызларына гайтдылар. 49 Исаны танаян адамларың
бары, Җелиледен Онуң ызына дүшүп гелен аяллар даш-
ракда дуруп, бу вакалара сын этдилер.

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

Исаның җайланышы

[50] Ине, межлис агзаларындан Юсуп атлы бири барды.
Ол говы хем догры адамды. [51] Өзи-де межлисиң карарына
ве ишине разычылык берменди. Яхуданың Ариматия
шәхеринден болан бу Юсуп Худайың Патышалыгына
гарашярды. [52] Бу адам Пилатусың янына барып, Исаның
җеседини диледи. [53] Онсоң Оны ашак дүшүрип, кепене
долап, гаяда оюлан ве шол вагта ченли хич кимиң җайлан-
мадык мазарында җайлады. [54] Ол гүни тайярлык гүни бо-
луп, сабат гүни башланмага голайды. [55] Иса билен биле
Җелиледен гелен аяллар хем Юсубың ызына дүшүп, ба-
рып, мазары ве Онуң җесединиң нәхили җайлананыны
гөрдүлер. [56] Онсоң өйлерине гайдып, якымлы ыслы яг,
атырлар тайярлап, сабат гүни Худайың буйругы боюнча
дынч алдылар.

24–НҖИ БАП

Исаның дирелиши

[1] Хепдәниң илкинҗи гүни эртир ир билен аяллар тайяр-
лан якымлы ыслы ягларыны алып, мазара бардылар; янла-
рында башга аяллар хем барды. [2] Ине, мазарың агзындакы
даш бир чете тогаланан экен. [3] Олар ичерик гиренлеринде,
Реб Исаның җеседини тапмадылар. [4] Муңа геңиргенишип
дуркалар, бирденкә, гаршыларында ялкым салян эшикли
ики саны адам пейда болды. [5] Аяллар горкуп, йүзлерини
ере эгенлеринде, яңкы адамлар олара шейле дийдилер:
«Сиз нәме үчин дирини өлүлериң арасындан гөзлейәрси-
ңиз? [6] Ол бу ерде дәл, дирелди! Онуң энтек Җелиледекә
сизе айданларыны ятлаң. [7] Ол: „Ынсан Оглы гүнәкәр адам-
лара табшырылмалы, хача чүйленмели, өленден үч гүнден
соң дирелмелидир“ дийипди». [8] Онсоң Исаның бу сөзлери
оларың ятларына дүшди. [9] Аяллар мазардан өврүлип ге-
лип, буларың барыны Онбирлере ве бейлекилериң хемме-
сине хабар бердилер. [10] Ресуллара бу хабары етиренлер

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

Магдалалы Меръем, Юханна, Якубың эҗеси Меръем ве
оларың янындакы бейлеки аяллары. 11 Бу сөзлер ресул-
ларың гөвнүне манысыз гелди, олар аялларың гепине
ынанмадылар. 12 Онсоң Петрус туруп, мазара ылгады-да,
эгилип, кепен маталарың бош ятаныны гөренде, болан
вака геңиргенип, ызына гайтды.

Эммаус ёлундакы ики шәгирт

13 Ине, шол гүн оларың икиси Эммаус диен оба бар-
ярды. Бу обаның Иерусалимден он бир километре голай
аралыгы барды. 14 Олар болан бу вакалар хакда өзара гүр-
лешйәрдилер. 15 Шейлеликде, гүрлешип, пикир алшып
баряркалар, Исаның Өзи якына гелип, олар билен биле
йөрәберди. 16 Йөне Оны танамаз ялы, оларың гөзлери баг-
ланыпды. 17 Иса олардан сорады: «Бу баршыңыза нәме
хакда гүррүң эдишйәрсиңиз?» Олар гайгылы ягдайда аяк
чекдилер. 18 Оларың Клеопас атлысы: «Иерусалимде бо-
луп-да, шу гүнлер ол ерде болан вакалары билмейән кесе-
ки еке Сенми?» дийди. 19 Иса олардан: «Хайсы вакалары?»
дийип сорады. Олар шейле җогап бердилер: «Насыралы
Иса хакдакы вакалары. Ол Худайың ве бүтин халкың
янында сөзде хем ишде гүйчли пыгамберди. 20 Баш руха-
нылар билен башлыкларымыз өлүм җезасы берилсин ди-
йип, Оны хәкиме табшырдылар, хача чүйледилер. 21 Биз
Ысрайылы халас этҗек Шолдур дийип умыт эдердик.
Мундан башга хем, бу затларың боланына үч гүн болды.
22 Үстесине-де, аялларымызың кәбири хем бизи геңирген-
дирди. Олар шу гүн ир билен мазара барып, 23 Онуң җе-
седини тапмандырлар. Гелип, гөзлерине перишделериң
гөрненини айтдылар. Перишделер Оңа дири диййәрмиш.
24 Онсоң бизиңкилериң кәбири мазара барып, ягдайың
эдил аялларың айдышы ялыдыгыны гөрүпдирлер, йөне
Исаны гөрмәндилер». 25 Иса олара шейле дийди: «Эй ак-
мак адамлар, пыгамберлериң әхли айданларына гич ынан-
янлар! 26 Месих бу гөргүлери гөрүп, шөхратына гирмели

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

дәлмиди?» 27 Онсоӊ Муса билен әхли пыгамберлерден
башлап, хемме Мукаддес Язгыларда Өзи хакда айдыланла-
ры олара дүшүндирди. 28 Олар барян обаларына голайлан-
ларында, Иса узаграк гидерли гөрүнди. 29 Эмма олар Оны
саклап: «Бизиӊ янымызда галай, чүнки агшам голайлап,
Гүн яшып баряр» дийдилер. Шейлеликде, Иса оларыӊ
янында галды. 30 Иса олар билен сачак башында отырка,
чөрек алып, шүкүр этди-де, бөлүп олара берди. 31 Шонда
оларыӊ гөзлери ачылып, Оны танадылар, эмма Ол гөзле-
ринден гайып болды. 32 Олар бири-бирлерине: «Ёлда бизиӊ
билен геплешип гелйәркә, бизе Язгылары дүшүндирйәркә,
ичимизде йүрегимиз янмаярмыды?» дийишдилер. 33 Туруп,
шол сагадыӊ өзүнде Иерусалиме өврүлдилер. Гөрселер, он
бир ресул билен оларыӊ янындакылар үйшүшип отуран
экен. 34 Булар: «Чын! Реб дирелипдир, Симуна гөрнүпдир»
дийишйәрдилер. 35 Онсоӊ олар-да ёлда болан вакалары,
Иса чөреги бөленде, Оны танандыкларыны айтдылар.

Иса Онбирлере гөрүнйәр

36 Олар хениз бу барада гүррүӊ берип дуркалар, Иса-
ныӊ Өзи орталарында дуруп: «Сизе парахатлык!» дийди.
37 Олар рух гөрйәндирис өйдүп, тисгинип горка дүшдүлер.
38 Иса олара шейле дийди: «Нәме үчин алҗырашярсыӊыз?
Нәме себәпден гөвнүӊизе бейле пикирлер гелйәр? 39 Ме-
ниӊ эллериме, аякларыма середиӊ. Бу Мениӊ Өзүм! Маӊа
эллериӊизи дегрип гөрүӊ. Рухуӊ эт билен сүӊки болмаз,
йөне сизиӊ гөршүӊиз ялы, Мениӊки бар». 40 Муны айдып,
эллерини, аякларыны олара гөркезди. 41 Олар шатлык-
дан яӊа энтек ынанман, геӊиргенишип дуркалар, Иса
олара: «Бу ерде иймәге бир задыӊыз бармы?» дийди. 42 Оӊа
биширилен балыгыӊ бир бөлеги билен бираз бал* берди-
лер. 43 Иса алып, оларыӊ гөзлериниӊ алнында оны ийди.

* **24:42** *...бөлеги билен бираз бал* – иӊ гадымы голязмаларда: «бөлек».

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002

44 Олара шейле дийди: «Мен хакда Мусаның Канунында,
пыгамберлериң язгыларында, Зебурда языланларың бары
берҗай болмалыдыр дийип, энтек сизиң яныңыздакам
айдан сөзлерим шулардыр». 45 Онсоң Язгылара дүшүнмек-
лери үчин, оларың аңларыны ачды. 46 Иса олара шейле
дийди: «Шейле язылгыдыр: Месих гөрги гөрүп, өленден
үч гүнден соң дирелҗекдир. 47 Иерусалимден башлап, бү-
тин миллетлер гүнәлериң гечилмеги үчин, Онуң адындан
тоба чагырылҗакдыр. 48 Сиз бу затлара шаят боларсыңыз.
49 Ине, Мен Атамың вада эденини сизе ёлларын. Сиз өзү-
ңизе ёкардан гүйч гейдирилйәнчә, Иерусалим шәхеринде
болуң». 50 Онсоң олары дашарык чыкарып, Бейтанияның
голайына гетирди, эллерини галдырып, олара ак пата бер-
ди. 51 Ак пата берип дуршуна олардан айрылып, Гөге гөте-
рилди. 52 Олар хем Оңа сежде эдип, улы шатлык билен
Иерусалиме тарап өврүлдилер. 53 Элмыдама ыбадатханада
болуп, Худая өвги айдып, алкыш окаярдылар. Омын.

© Мукаддес Китап Терҗиме Институты, 2002